49րդ Տարի Թիւ 1172

Շաբաթ Ապրիլ 23 / 6 Մայիս 1905

1 Րեպիւլ Էվվէլ 1323 23 Նիսան 1321

Journal Arménien
MANZOUMÉ-I-EFKIAR
Grand' Rue de la S-Porte,
CONSTANTINOPLE

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅԱՅԵԱՆ
ՈՐՈՒ Կ'ՈՒՂՂՈՒԻ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
38, Գաշը Ալի Ճատտէսի, 38
Թղթակցութեան ուղղուած գրութիւններ ետ չեն տրուիր

Մանզումէի Էֆքեար

ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ. ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ. ԳՐԱԿԱՆ. ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

منظومهٔ افکار
ارمنیه یومی وسیاسی غزته‌در
صاحب امتیازی : اوهانس قبد
اداره‌خانه‌سی باب عالی جاده‌سنده نومرو ۳۸

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

	Տարեկան	Վեցամսեայ
Պոլսոյ համար	80 ղ.	50 ղ.
Գաւառներու համար	108 »	60 »
Արտասահմանի համար	25 Ֆր.	18 Ֆր.

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար, տողը 5 ղրուշ
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ

10 ՓԱՐԱ

ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ "ՄԱՆԶՈՒՄԷ„ ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ

10 ՓԱՐԱ

ՕՐՈՒԱՆ ՄՏԱԾՈՒՄՆԵՐ

Ի՞նչ Կ'ԸԼԼԱՆ ԺԱՌԱՆԳՈՒԱԾ ԳՈՒՄԱՐՆԵՐԸ

Երիտասարդի մը կանխահաս մահը կրկին այժմէութիւն կուտայ ժառանգութեան հարցին որ ուղղ կենսականութիւն ունի թէ՛ իրենց ետեւ հարստութիւն մը ձգողներուն և թէ՛ մանաւանդ զայն ժառանգողներուն համար։

Շատ քիչեր են մեր մէջ որ լրջօրէն կը մտածեն իրենց ձգելիք հարստութեան ապագային վրայ։ Ընդհանուր տենչ մը ունինք կարելի եղածին չափ շատ դրամ շահելու, ստուար հարստութիւն մթերելու։ Ասիկայ անխուսափելի պարտականութիւն մը նկատած ենք որուն կը ձգտինք ամէն զոհողութեան յանձնառու ըլլալով, և սակայն գէթ անգամ մըն ալ չենք մտածեր թէ, երբ օր մը մեռնինք, ի՛նչ պիտի ըլլայ այսչափ քրտնաջան ճիգով մթերուած մեր հարստութեան վիճակը։

Դրամատէր մը՝ տարիներ առաջ խաչոր շէնքի մը շինութեան ձեռնարկեց. աշխատեցաւ, տքնեցաւ, դրամ ծախսեց, սիրտ մաշեցուց, վերջապէս կանգնեց հոյակապ շէնքը և բացումին հրաւիրեց իր բարեկամները։ Խնդակցութիւններու, բարեմաղթութիւններու, դրուատիքներու բաժակաճառերէն ետք, ներկաներէն՝ օր առած լուրջ անձնաւորութիւն մը խօսքը շէնքին տիրոջ ուղղելով,

— Ձեր այս յաջողութիւնը ճշմարտապէս շնորհաւորելի է, ըսաւ. ինքնօգնութեամբ ու անձնական արժանիքով այսչափ առաջանալ ու բացի առեւտրական առաջնակարգ գործէ մը, այսպէս անմոռանալի յիշատակարան մը կանգնել, արդարեւ մեծ պատիւ կը բերէ թէ՛ ձեր անձին և թէ՛ ձեր ընտանիքին, որուն համար ընկալէք խնդակցութիւններս ու շնորհաւորութիւններս։ Միայն սա կէտը աւելորդ չեմ սեպեր յիշեցնել թէ, այս շէնքին ապագան հաստատ հիմերու վրայ դրա՞ծ էք. և թէ՝ վստա՞հ էք որ ձեր այսչափ զոհողութեամբ կառուցած այս հոյակապ շէնքը սերունդէ սերունդ սեփականութիւնը պիտի մնայ ձեր ընտանիքին։

Ուրախութեան ու հրճուանքի սեղանի մը առկ արտայայտուած այս գաղափարը որ տխրաբեր հանգամանք մը ունէր, բաժակներու մէջ խեղդել ուզեցին շամփանեայէն գրաւուած հանդիսականները և շէնքին տէրն ալ շատ գոհ չմնաց փորձառու մարդուն այս բարեկամական հարցումէն։

Մարդը կարծես սակայն կանխազգացութեան ոգի մը կը կրէր իր մէջ. Տարիներ անցան, շէնքին տէրը մեռաւ, հարստութիւնը բաժնուեցաւ ժառանգորդներու միջեւ ու հոյակապ շէնքը արժէքէն շատ նուազ գինով ծախուեցաւ ու յատկացուեցաւ երիտասարդական քմահաճոյքներ գոհացնելու։

Առաջին օրինակը չէ ասիկայ սակայն։ Մեր մէջ ընդհանրապէս փճացումի ենթակայ են մեծամեծ հարստութիւնները, զորս խոստովանելի կամ անխոստովանելի միջոցներով կը դիզենք ու մեր մահուան ապառազ ժառանգորդները մէկ քանի տարուան մէջ կը հալեցնեն զանոնք, շատ անգամ իրենց գոյութիւնը, պատիւն ու մարդկութիւնն ալ վրայ տալով։

Վերջին օրերս երիտասարդ մը մեռաւ շա՛տ անյոյս ու շա՛տ արգահատելի վիճակի մէջ. Այս թշուառը թարմ տարիքին մէջ կը գտնուէր և ապահովապէս կրնար խոր ծերութեան հասնիլ, եթէ... հայրը երեք չորս հազար ոսկի հարստութիւն ձգած չըլլար իրեն. Գեղեցիկ, համակրելի և քաղաքավար էր հանգուցեալը, հմուտ էր մէկ քանի լեզուներու և նուրբ կենցաղագիտութեան ամէն պայմանները կը մարմնացնէր իր վրայ։ Հազիւ քսան տարեկան էր երբ հայրը մեռաւ, ուրկէ ժառանգեց երեք չորս հազար ոսկի։ Բարեկամներ, հացկատակներ, մոլորեցնողներ անմիջապէս շրջապատեցին անփորձ պատանին ու սկսան քայլ առ քայլ մօտեցնել զայն կեանքի արգիլուած հաճոյքներուն։

Կին, խաղ, գինի. այս երեք պատուհասներն էին որ կը զբաղեցնէին ժառանգորդը, որ հօր մահուընէն անմիջապէս ետք։ Խրատ, յորդոր, սպառնալիք բնաւ չէին ազդեր ոսկիներու դէզին շլացած այս ապագայ զոհին վրայ որ ամբողջ ժամանակը Բերայի մէջ կ'անցընէր ցորեկները քնանալով ու գիշերներն ալ մինչեւ լոյս դրամ մսխելով։

Ասանկ անօրինակ զեղխութեան մը Քառնէկիի հարստութիւնն իսկ չէր կրնար դիմանալ, քանի որ շահ չկար բնաւ և դրամագլուխն էր որ կը ծախսուէր. ուստի ժառանգուած գումարը մէկ քանի տարուան մէջ իր վերջակէտին հասաւ։ Երիտասարդին զեղխութիւնները սակայն հարստութեան հետ չվերջացան. դրամին սպառելէն ետք ա՛լ աւելի թափ առին անոնք և անկուշտ ժառանգորդը որ վարժուած էր մեծատունի զեղխ ու շուայտ կեանք վարել, հիմա ալ սկսաւ ուրիշներու դրամին անկել։ Բնական ազնուութիւն, համակրելի դէմք, հմտալից լեզու և նուրբ կենցաղագիտութիւն ունէր. ուստի այս առաւելութիւններովը զինուած՝ ինկաւ հրապարակ և առանց ազգի ու կրօնի խտրութեան խաբեց առաջին անգամ ձեռքը ինկած մարդիկը։ Գոտրուակներն ու միջնորդները բնաւ չպակսեցան իրեն համար. ամէն օր մէկ մէկ դէմքով կը ներկայանար նոր նոր մարդոց և շատ թէ քիչ գումար մը կը կորզէր ո՛ւ է տեղէ և այսպէս պատիւին ու կեանքին գինովը ձեռք անցուած դրամները կը մսխէր նախկին շուայտութեամբը։

Ու սակայն խաբուողները ոչ ոք քէն կը պահէր անոր դէմ, այնչափ համակրելի էր ու կենցաղագէտ. շատեր կը խրատէին զինքը ու կ'ըսէին երեսին.

— Ա՛խ. եթէ սա ձիրքերդ ու արժանիքներդ դէպի բարին գործածէի՜ր։

Եւրոպացի վաճառական մը որ մէկ քանի անգամ խաբուած էր ու գումարներ տուած, օր մը կամուրջին վրայ կը հանդիպի հանգուցեալին ու փոխանակ վրէժխնդրական ցոյց մը ընելու,

— Եթէ գիտնայի որ ուղղութեան պիտի գայիր, վաճառատանս կ'առնէի քեզ լեցուն թոշակով մը, կ'ըսէ, ա՛նչափ հաւնած եմ մարդ գտնելու ձեւերուդ. դեռ երիտասարդ ես, չա՛խուէ՛ տղա՛ս, դուն քեզ ուղղէ։

Բանը բանէն անցած էր սակայն, ասանկ յորդորները չէին կրնար ազդել այլեւս թշուառ զոհին վրայ, որուն ազնիւ ու փափուկ զգացումները հետզհետէ կը բթանային, տեղի տալով խաբեբայական հնարամտութիւններու։ Միւս կողմէ բնութիւնն ալ իր հաշիւը մաքրելու կը ձեռնարկէր. շուայտութիւնը խորապէս ազդած էր անոր թարմ ու գեղեցիկ անձին վրայ որ կանխահաս ծերութեան մը ամէն նշանները կը պատկերացնէր։ Հիւանդութիւններ հիւծող ու մաշեցնող, տքնութիւններ, տառապանքներ ու ընտանեկան յարկէ դուրս անցուած գիշերներու յատուկ չարքաշութիւններ կամաց կամաց կը կազմալուծէին գուցէ մեծ մարդ մը ըլլալու սահմանուած այս երիտասարդը որ ամէնէն վերջ անկողին ինկաւ ու ընտանեկան յարկէ հեռու, օտար հիւանդանոցի մը մէջ փչեց հոգին։

Եւ սակայն ինչո՞ւ ծանրանալ այսչափ հանգուցեալին վրայ, երբ մինակը չէ ա՛ն իր տեսակին մէջ և ժառանգընկալներու հարիւրին ութսունըհինգը այս վիճակը կը պատկերացնէ քիչ մը աւելի կամ նուազ զանազանութեամբ։ Արդեօք առանց ճիգի ու աշխատութեան ձեռք բերուած գումար մը ըլլալո՞ւն համար է որ փճացումի կ'ենթարկուին ժառանգութիւնները, թէ մենք մեր հարստութիւնը հաստատ հիմի վրայ դնել չենք գիտեր։ Ամիրաներու օրէն ի վեր ճակատագրական բան մը դարձած է մեզ համար այս դժբախտութիւնը, որմէ շատ քիչեր միայն կրցած են զերծ մնալ։

Եթէ խորագին աչքով ուսումնասիրենք, պիտի տեսնենք որ արդարեւ հարստութիւն վայելելու արժանի չենք մենք. տառապիլը, նեղուիլը, դրամ շահելու համար մեծամեծ զոհողութիւններու ենթարկուիլը ա՛լ սովորական բան դարձած է, որուն պատասխանատուն մենք ենք բացարձակապէս։

Ապագայ հայրը պատանի հասակին մէջ գաւառէն Պոլիս կուգայ մերկ, անօթի. աչքը չորս կը բանայ դրամ շահելու և դիրք մը ստեղծելու համար, ամէնէն խոնարհ, ամէնէն անտանելի գործերուն կը դիմէ շատ չնչին վարձքով մը. տարիներով ցամաք հաց կամ շատ շատ պանիր հաց կ'ուտէ, զբօսանք, հաճոյք բնաւ մուտ չեն գործեր մտքէն ու սրտէն ներս որ տոգորուած է քիչ թէ շատ դրամագլուխ մը խնայելու և գործ մը հիմնելու գաղափարովը։ Տարիներ կ'անցնին, միշտ կը խնայէ, միշտ կը վազէ, միշտ իր անձը կը զրկէ։ Վերջապէս ուրախութեան ժամը կը հնչէ, երբեմնի անչուք պատանին որ իր չարաչարութեանն ու կծծիութեանը համար ամէնուն արգահատանքին, ծաղրին ու խոշտանգումին առարկայ էր, յանկարծ կը հիմնէ համեստ գործ մը, միշտ չափէն դուրս չելլելով և բոլոր զինքը ճանչցողներուն օգնութիւնն ու ձեռնտուութիւնը հայցելու ձեւեր առնելով։

Հարստութեան հիմը դրուած է այլեւս, այս համեստ ձեռնարկը տարուէ տարի կը յառաջդիմէ, դրամագլուխը կը կրկնապատկուի և անոնք որ երբեմն գաւառացի նորեկ պատանին կ'արհամարհէին, հիմա անոր նոր դիրքը տեսնելով,

— Ախպա՛ր, ես սոր հինգ փարայի պանիր հինգ փարայի հացով ապրած օրերը գիտեմ, կ'ըսեն։

Ասանկ դատարկաբանութիւնները սակայն բնաւ չեն ազդեր գործնական ոգիի տէր գաւառացիին վրայ, ո՛ր հիմակ ա՛լ աւելի նոր թափով կը փարի խնայողութեան և աշխատութեան, մինչեւ որ հաստատ դրամագլուխ մը ձեռք անցընէ։ Իրաւ է որ դրամը կը դիզուի բայց զայն վաստկողն ալ մարդկութենէ դուրս կ'ելլէ գրեթէ, զօրաւոր կազմը կը խախտի տարիներով անբնական սնունդ առնելուն պատճառով. կենցաղագիտութեան նրբութիւններէն բնաւ տեղեկութիւն չունենար, քանի որ տարին հազիւ մէկ երկու անգամ առիթ կ'ունենայ ընտանեկան հաւաքոյթի մը ներկայ գտնուելու. կեանքի հաճոյքները գոց գիրքեր կը մնան դեռ իրեն համար, որ կնոջ մը կամ աղջկան մը ընկերակցութիւնը կամ քոմբլիմանը լսած չըլլար կեանքին մէջ և վերջապէս զրկուած մը կ'ըլլայ բառին ընդարձակ առումովը, և իր ամբողջ մխիթարութիւնը դիզած դրամն ու հարստութիւնը կ'ըլլայ։ Գոնէ այսչափ զոհողութիւնով ձեռք անցուցած հարստութիւնը վայելէ՛ր. կարելի՞ բան է. ինք դրամին տէրն է թէեւ, բայց քաջութիւնը չունի զայն իր օրինական պէտքերուն ու հաճոյքներուն գործածելու. պարզապէս պահապանի պաշտօն ստանձնած է հարստութեանը վրայ, ուրկէ հազիւ կրնայ ապրելու չափ միայն ծախսել։

Այսպէս երկար տարիներ կ'ապրի դեռ նոր հարուստը և կ'ամուսնանայ այն ատեն միայն երբ ապահով ըլլայ թէ շատ՝ շա՛տ դրամ դիզած է, կինը կամայ ակամայ քիչ մը բանալ կուտայ անոր քսակին բերանը, որ ամէն անգամ դրամ վճարելուն, երկար շատ քարոզներ կը կարդայ դրամ վաստկելու դժուարութիւններուն վրայ և կը յանձնարարէ խնայողութեան պայմանները յարգել, որոնք սակայն ջուրի ձայն կուգան կնոջն ու զաւակներուն։ Խեղճ մարդը երբ զաւակներով կ'ուռճանայ ու ա՛լ վայելքի կը պատրաստուի, հիմա ալ հիւանդութիւնները ծայր տալ կ'սկսին։ Ստամոքսը որ տասնեակ տարիներ լուռ ու անխօս ճաշակած էր ձիթապտուղը, հէլվան ու ցամաք հացը, հիմա մասնաւոր խոհարարներուն պատրաստած համադամներն անգամ չկրնար մարսել և մեր Ագնուաչուեքը կը տառապի ստամոքսի հիւանդութիւններէ ու դժուարամարսութենէ. և այն անոք պատանին որ առաջին շրջանին մէջ առանց անկողնի կամ մինակ վերարկուն վրան քաշելով հանգարտ սրտով կը քնանար, հիմա ոսկեզօծ մահճակալներու և թաւշափետուրով լեցուած թաւշեայ անկողիններու մէջ իսկ չկրնար վայրկեան մը հանգիստ գտնել յոդացաւէն, աղիքի հիւանդութենէն, և ուրիշ հազարումէկ անհանգստութիւններէն, որոնք ծայրայեղ չարքաշութենէ մը ետք ոչ նուազ ծայրայեղ հանգստաւէտութեան մը գիրկը ինկողներուն յատուկ են։

Ի՞նչ եղաւ հիմա. խեղճ մարդը երիտասարդութեանը տեսակ մը տառապեցաւ, ծերութեանն ու հարստութեանը մէջ ալ ուրիշ տեսակ։ Բայց գոնէ մեռնելէ ետք իր սերունդը հանգիստ կեանք վարէ՞ր։ Ընդհակառակը։ Զաւակներն ու ժառանգորդները անմիջապէս կը խոյանան խեղճ մարդուն ձգած հարստութեան վրայ, զոր իրենց մէջ բաժնելով կ'սկսին մսխել անխնայ, ժառանգութեան հետ մսխելով նաեւ իրենց թանկագին առողջութիւնն ու բարոյականը, որուն մէկ թարմ օրինակը մեր այս գրութեան մէջ նկարագրուած դժբախտ երիտասարդն է։

Չափազանցութիւն թող չնկատուի, մեծամասնութեան վիճակը այս է մեր մէջ։ Հայրը կը տառապի, հիւանդութիւններու կ'ենթարկուի հարստութիւն դիզելու համար. զաւակը կը տառապի, տխմարէ կը վարակուի հօրը հարստութիւնը ժամ առաջ փճացնելու փութկոտութեամբ։

Կայս. Կառավարութիւնը հայրական հոգածութեամբ անմիջապէս կը միջամտէ ժառանգական խնդիրներու մէջ ու ձեռք կը դնէ անչափահասներու բաժնին վրայ, որպէսզի որբին ստացուածքը պարապ տեղը չվատնուի և չհալլուի։ Այս հոգածութիւնը ամենէն անճշտ գումարներու համար իսկ ի գործ կը դրուի և Գասսամ էֆէնտիի պաշտօնեան իւրաքանչիւր ամիս կ'այցելէ որբերուն տանը ու կը հետաքրքրուի անչափահասներուն ֆիզիքական ու բարոյական վիճակովը իբր պաշտպան և հայր։

Չափահասներու համար սակայն ասանկ օրէնք մը կարելի չէ գործադրել որոնք անկախ ու անպատասխանատու կը շռայլեն իրենց ժառանգած գումարը որ մասամբ հանրութեանն ալ է քանի որ հանրային հարստութիւնն ալ կրնայ վնասուած նկատուիլ մասնաւորներու փճացումով։

Ո՛վ հարստութիւն դիզողներ, ուշադրութեամբ կարդացէք այս տողերը, և ժառանգութիւն պատրաստելու չափ ալ ժառանգորդ պատրաստելու հոգ տարէք։ Մեղք չէ՞ որ ձեր կեանքին գինովը գնուած հարստութիւնները ձեզմէ մէկ քանի տարի ետք գերեզման մտնեն։ Դո՛ւք եթէ ձեր աղքատի զաւակ ըլլալուն համար չը վայելեցիք կեանքը, գոնէ ձեր զաւակները այնպիսի կրթութեան մը ենթարկեցէք որ վայելեն ձեր հարստութիւնն ու յաւերժացնեն ձեր հիմնած գործը։ Իսկ եթէ դժուար կ'ըլլայ զաւակներուն բարոյականը ապահովել, հարստութիւնները այնպիսի հիմի մը վրայ զետեղեցէք որ ձեր ժառանգորդները եթէ եկամուտը ծախսեն իսկ իրաւունք չունենան մայր գումարը խորելու։

Ասիկա ո՛չ միայն ձեր հարստութիւնը ապահովելու պիտի ծառայէ, այլ և պիտի ապահովէ նաեւ գոյութիւնն ու մշտնջենականութիւնը ձեր սերունդին ու ընտանեկան անուան։

ԲԱՄԲԱԿ ԵՒ ՑՈՐԵՆ

ԼԻՎԸՐՓՈՒԼ, 4 Մայիս

Բամբակի հրապարակը բացուեցաւ.

Մայիս — Յունիս		4.18
Յուլիս — Օգոստ.		4.19
Օգոստ. — Սեպտ.		4.22
Հոկտ. — Նոյեմ.		4.23

Ցորենի հրապարակը գոցուեցաւ.

Նիւ-Եորք	Մայիսի համար		92 1/8
Լիվըրփուլ	Մայիսի	»	6/5/3/4
»	Յուլիսի	»	6/6 1/4
Շիքակօ	Մայիսի	»	89 1/4

ՔԻՉ ՄԸ ԳԻՏԱԿԱՆ

Ցորենին... վարդը. — Դարուս ամենէն մեծ մտազբաղումը. — Օղի կ'ուտե՞ք — Աջ ձեռքին դերը հանրային առողջութեան մէջ։

Ամերիկեան նախկին լայնածաւալ մարգագետինը, որուն վրայ ա՛յնքան սարսռալի պատմութիւններ յօրինած է մեր Դ. Երեսի թերթօնին հեղինակ Կիւսթաւ Էմառ, այսօր անհուն դաշտ մըն է ցորենի։ Հոն ամէն մարդ ցորենով և ցորենի համար միայն կ'ապրի։ Ցորենը երկրին իշխանն է։ Ցանքէն մինչեւ հունձք, ամէն մարդ երկինք կը նայի ո՛չ թէ անոր պայծառութեանը կամ լուսաւորներուն գեղեցկութեանը վրայ հիանալու, այլ գուշակելու համար որ օդը նպաստաւոր պիտի ըլլա՞յ ազգային բերքին։ Ցանքէն մինչեւ հունձք, ամէն մարդ լրագիր կը կարդայ ո՛չ թէ քաղաքական կամ ուղեւորական նօթերը այլ միայն ցորենի հրապարակը ուսումնասիրելու համար։ Տարւոյն ամենամեծ տօնը ցորենին տօնն է, որ տեղի կ'ունենայ երբ հունձքը աւարտի և ցորենը ծախուի։ Ագարակապանն ու վաճառականը, որոնց գրպանը լեցուն է, ցորենի արձաններ կը կանգնեն և թափօրներ կը կազմակերպեն ուր ցորենը կը ներկայացուի ամէն ձեւի տակ։ Ամէն բան ցորեն է, մինչեւ իրենց գլխարկները որոնք ցորենի յարդէ կը շինուին և կը զարդարուին ցորենի կապուտիկներով և այն լեռնային խաշխաշներով, որոնց Անգլիացիք corn-roses կ'ըսեն, այսինքն ցորենի վարդ։ Խանութները ցորենով կը զարդարուին, ցորենի հասկերէ շինուած շէնքեր կը բարձրանան և այդ շէնքերուն մէջ գեղանի կիներ — բայց ոչ ցորենէ — հրաւիրեալները կը մեծարեն. կը պատուասիրեն։

⁂ Եթէ դուք ալ ձեր բարեկամը պատուասիրել ուզէք օղիով, այլ եւս պիտի չկրնաք ըսել,

— Օղի կը խմե՞ք։

Այս խօսքը տարօրինակ տպաւորութիւն մը պիտի ընէ ձեր բարեկամին վրայ, իբր թէ ըսած ըլլայիք անոր,

— Հաց կը խմէ՞ք։

Ալքօլը դարուս ամենամեծ մտազբաղումներէն մին կը կազմէ առողջապահական տեսակէտով։ Գիտունները, որ այս խնդրոյն առթիւ երկու մասի բաժնուած են, տակաւին համաձայնութիւն չկնքեցին։ Ոմանք ալքօլը կը նկատեն սնունդ, ոմանք՝ թոյն, այսինքն մէկը «այո՛» կ'ըսէ միւսը «ո՛չ»։ Կարծես Բաբելոնի աշտարակը ըլլային։ 12րդ դարուն մէջ քիմիկոսները օղիի միջոցաւ քանի մը հրաշալի բուժումներ ըրած ըլլալով, կեանքի ջուր անուանեցին զայն և տիեզերական բանալի մը ըրին, ամէն հիւանդութիւն դարմանող և ամէնէն տկար ծերունիներուն նոր ոյժ տալող։ Այս պատճառաւ օղին հազուագիւտ էր և շատ սուղ կը ծախուէր։ 16րդ դարուն էր որ տարածուեցաւ և ընդհանրացաւ։

Հիմակ ալքօլը նոր երեւոյթ մը կ'առնէ։

Ամերիկայի մէջ ծախու հանուած են նորատեսակ պիսքիւներ և կարկանդակներ որոնց մեծաքանակ ուիսքի կը պարունակեն։ Մ. Նահանգներու առողջապահական վարչութիւնը ճշմարիտ պայքար մը սկսած է այս վտանգաւոր ուտելիքները պատրաստող գործարաններու դէմ։

⁂ Անգլիոյ Թագաւորը Քալէէն Մարսիլիա եկած ատեն առողջապահական դաս մը տուաւ Ֆրանսացիներուն։ Դիտուեցաւ որ Թագաւորին աջ ձեռքը միայն ձեռնոց կար, իսկ ձախը ոչ։ Մինչեւ հիմա պաշտօնութեան օրէնք եղած էր ձեռնոցը ձախ ձեռքը դնել և աջը ազատ թողուլ։ Ձեռնոցը պէտք չէ որ լիւքս մը նկատուի։ Անիկա իր մասնաւոր օգտակարութիւնը ունի։ Ձեռքերը կը պաշտպանէ միկրոբալից շփումներէ։ Արդ, աջ ձեռքը առանց ձեռնոցի պահելը յոռի սովորութիւն մըն է, որովհետեւ անով է որ մարդ շատ անգամ ախտածին միկրոբներ ունեցող զանազան իրեր կը բռնէ և յետոյ անգիտակցաբար երեսին, բերնին կը տանի և այս կերպով բազմաթիւ միկրոբներ ճամբու կը դնէ դէպ ի շնչառական խողովակները։

Հիմա Բարիզի մէջ նորաձեւութիւն եղաւ աջ ձեռքը միայն ձեռնոց դնել, և այս կերպով Էտուարդ Թագաւոր հանրային առողջութեան խնդրին նպաստած եղաւ։

ՓԻՐԱՑԸՐ ՇԻՐԱԿԱՑԻ

ՕՁԸ

(ԳԻՒՂԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԷ)

Տաք իրիկուն մը։ Լուսինը կը լուսաւորէր գիւղը և անոր մէկ անկիւնը տեղաւորուած Մարօ Բէհեանին խարշամած ճակատը։ Երիտասարդները այդ ծերուկին քով հաւաքուած կը խնդրէին որ քանի մը խաղեր կանչէ իրենց։ Մարօ Տէտէ քիչ մը մրթմրթալէ վերջ ձեռքը ականջին դրաւ վերջապէս։ Եւ ահա մէկ վայրկեանէն գիւղին ցուիքները լեցուեցան, տօնի և խրախճանքի իրիկուն մը դարձաւ։

Տանիքներու վրայ գիւղի մանուկները կը խայտային, օրիորդներ իրենց գեղջկական հագուստները հագած ու դէմքերնին ամօթէն կարմրած կը պահուըտէին իրենց մօրերուն ետեւ։ Երիտասարդներ քիչ մը հեռուն սկսան վառել իրենց սիկառները հպարտութեամբ մը։

Մարօ ալ սա ուրախ վայրկեաններուն սկսաւ քակել հինաւուրց «եալըլ»ներու կծիկը։ Ամէն ոք ուրախ էր այն իրիկուն։ Ժամերը բոպէներու պէս կը սահէին, գիշերը շատոնց մթնցուցած էր երկինքը։ Եալըլներուն շարքը լմնցած էր արդէն։ Խօսակցութիւնը գիւղին վարուցանի բոլորտիքը կը դառնար հիմա։ Գեղջուկ մայրերու գրկաց մէջ մանուկներու խուլտուքը երթալով կը բարձրանար։ Ցրուելու վրայ էին այլեւս, երբ յանկարծ դրսէն ձայն մը կը լսուէր.

— Աման շուտ հասէք օձը աղաս կճեց։

Շանոյենց Հայկոն էր, ամէն մարդ ճանչցաւ անոր ձայնը, եկած էր տեղեկացնել սրտաճմլիկ հեծկլտուքով մը իր տան մէջ պատահած սոսկալի մէկ արարքը։

Գեղին կնիկներուն տեն ու վազը, գիրկերնուն մէջ կէս քուն զաւակներուն լացն ու ճիչը և շինականներու աղիողորմ աղաղակը իրար կը խառնուէին։ Ամէնքս ալ շփոթած էինք։ Արագ Շանոյենց տունը գացինք։ Սենեակին մէկ անկիւնը աղօտ ճրագ մը կը պլպլար, օճախին գլուխը հինցած մահիճին վրայ տղայ մը պառկած էր, գորշագոյն փէշով մը գոցուած էր անոր դէմքին գեղեցկութիւնը, սեւ օձ մըն ալ փորուն վրայէն մինչեւ սրունքը փաթթուած էր ոլոր մոլոր։ Ոչ գլուխը կ'երեւար և ոչ ալ պոչը։

Քիչ մը անդին մայրը երեսը պատին դարձուցած մազերը կը փետտէր։ Անոր աղիողորմ հեծկլտուքէն ամէն մարդ կը փղձկէր ու կուլար։ Սիրտերնիս կտոր կտոր կ'ըլլար, անմեղ մանուկ մը հրէշի մը ճանկը տեսնելով։

Շատեր կը փորձէին իրենց գաւազանը վեր վերցնելով հարուածել, բայց մանուկը կը մտածէին։ Ամէն մարդ կը նայէր, ամէն ոք կ'արտասուէր, բայց անոնց և ոչ մէկը կը համարձակէր այս տարբերին ձեռք զարնել։

Պահ մը լռութիւն տիրելէ վերջ անդիէն Գորիկենց Յովսէփը սուր մանգաղ մը առած յառաջացաւ, և քթին տակէն նախատական խօսքեր մը մռըլտաց։ Մանգաղին սուր քիթը օձին երկնցուց, բազմութիւնը հոն կը մղուէր. կիներ կարմիր շորերը աչքերնուն դրած նայիլ չէին ուզեր։

Խեղճ մանուկը այս ամէնուն անտարբեր անուշ անուշ կը քնանար։ Քաջ պատանին արիութեամբ մը օձը ցնցեց, և ահա մանգաղին վրայ գօգնոցին երկու կապերը քակուեցան, օձ կարծուածը գօգնոցին կապերն էին եղեր։

Ս. ՇԱՀԻՆԵԱՆ

ԱՐՏԱՔԻՆ

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

«Նայէ Ֆրայէ Բրեսէ»ի Մայիս 3ի երեկոյեան տպագրութենէն

Մուքտէնի ճակատամարտէն ի վեր վեց շաբաթէ աւելի ժամանակ անցաւ, առանց մեծ դէպքեր պատահելու Մանչուրիոյ ռազմավայրին վրայ բոլոր այս երկար ժամանակին մէջ։ Ճափոնական հետապնդումը Թիլինկի ճամբուն վրայ միաց, և հետեւաբար ռուսական նահանջը սպասուածէն աւելի կանուխ եղաւ լմնցաւ։ Եթէ հարցուի թէ ինչո՞ւ համար Ճափոնցիներուն յաղթապանծ յարձակողականը իր ուժգնութեամբ չշարունակուեցաւ մինչեւ որ բնաջինջ ըլլար հակառակորդը, կարելի է պատասխանել թէ Ճափոնցիներուն կողմէ ռազմագիտական թերութիւն մը չանսնուեցաւ, այլ թէ այն ամենաբուռն կռիւներէն վերջ յաղթականը թուլցաւ, յոգնեցաւ։ Մուքտէնի ճակատամարտը շատ սուղ գնուած յաջողութիւն մը եղաւ։ Ռազմավարական նշանաւոր յաղթութիւն մըն էր, բայց ռազմագիտական մեծ արդիւնք մը չեղաւ։ Ի բաց առեալ ա՛յն պարագան թէ Ճափոնցիք տեղ շահեցան, ինչ որ օտար հողի վրայ մղուած այս Պատերազմին մէջ իրենց օգնութեան աղբիւրներէն օգտուելու նիւթական արժէք մը ունի միայն, գործողութեանց գիծերուն երկարիլը սակայն աննպաստ պարագայ մը պէտք է հռչակել անոնց համար։ Ասկէ զատ, ի զուր ռազմագիտական ուրիշ առաւելութիւններ կը փնտռենք, որոնք օգտակար եղած ըլլան Ճափոնցիներուն Մուքտէնի ճակատամարտէն վերջ։ Ռուսական բանակը նոյն իսկ այդ ճակատամարտին մէջ հակառակ բոլոր զրոյցներուն և գիտողութիւններուն ո՛չ թէ միայն չփճացաւ և իր կարծեցեալ փախուստի մէջ ո՛չ թէ միայն կարթակոտոր չեղաւ, այլ ընդհակառակն նահանջի միջոցին չուտով գտաւ իր կորովութիւնը, որուն վրայ Օեամա սա՛ հաւաստաւ եկաւ թէ Թիլինկի ճամբուն վրայ յարձակողականին շարունակութիւնը պիտի չկրնար ըստացուցնել ձեռք բերուած յաղթութեան ռազմագիտական արդիւնքը առանց նախապէս լեցնելու իր բանակներուն մէջ առաջ եկած ծակերը։ Բայց մայր հայրենիքէն ստուար նոր զօրքերու ժամանումը ժամանակի կը կարօտէր, որ՝ կրնար օգտուիլ նաեւ իր հակառակորդը՝ Լինեվիչ։ Հետեւանքը սա՛ եղաւ որ հիմա Մուքտէնի ճակատամարտէն վեց շաբաթ վերջ, երկու բանակները դարձեալ 150 քիլոմէթր դէպ ի հիւսիս կը գտնուին դէմ առ դէմ, իբր թէ բան մը պատահած չըլլար։

Մուքտէնի ճակատամարտին կորուստները Ճափոնցիներուն համար ամբողջովին, իսկ Ռուսերուն համար մեծագոյն մասամբ դարմանուած պէտք է ըլլան։ Սիպերիական երկաթուղին իր երթեւեկութեանց միջոցին անշուշտ ընդմիջումներ կունենայ, ասկէ զատ կառախումբերը չեն կրնար միշտ զօրք փոխադրել, որովհետեւ բանակին պարէններուն և մանաւանդ այս միջոցիս Վլատիվոսթոքի համար պարտաւորիչ ռազմամթերքներուն առաքումը ի հարկէ կ՚արգելէ գծին կանոնաւորութեան վրայ։ Ամէն պարագայի մէջ, Լինեվիչ անկէց ի վեր 50—60 հազար եւրոպական զօրք կրնայ ընդունած ըլլալ, որոնք յարձակողականի մը համար բաւական չեն ըլլար, այլ ամրացեալ դիրքի մէջ պաշտպանողականի մը միայն կը ծառայեն։

Ռուսական նահանջին պատրաստութեան կրնանք եզրակացնել թէ Լինեվիչ իր ուժերը կը համախմբէ նոր դիմադրութեան մը համար։ Երբ նահանջը սկսաւ, ամենքնիս ալ սա՛ համոզումը ունէինք թէ Ռուսք իրենց դիրքերը մինչեւ Սունկարի պիտի նետեն, որովհետեւ ռուսական կորուստներուն վրայ առնուած լուրերը խիստ ծանրակշիռ էին, և, ասկէց զատ Թիլինկի ճամբուն վրայ նահանջը կը շարունակուէր առանց ընդդիմութեան։ Այս ենթադրութեան աւելի ոյժ մը կուտար գետիններուն վիճակը, որ տակաւին կը գտնուէր ձմեռնային հանգամանքներուն մէջ, մանաւանդ բարձրադիր մասերուն մէջ, և կը կարծէինք թէ ռուսական գունդերը պարտաւոր էին շուտով իրենց դիրքերը դուրս նետել լեռներէն, ուր նպաստաւոր պայմաններ չէին տեսնուեր ռուսական պաշտպանողականի մը համար։ Սակայն և այնպէս հիմա տարակոյս չկայ այլ եւս թէ Լինեվիչ իր բանակը համախմբելու և նոր ընդդիմութեան պատրաստուելու համար ընտրած է ո՛չ թէ Սունկարիի ճամբան, այլ դէպ ի հարաւ գտնուած տեղ մը։ Այս ենթադրութիւնը կը հաստատուի անուղղակի կերպով Զանչուն-Բիրին երկաթուղիի մը շինութեան լուրէն։

Բիրին կը գտնուի Սունկարիի վերին ընթացքին վրայ, Զանչուն կամ Զանթուն եւս կը գտնուի անոր միջին ընթացքին վրայ գտնուած երկաթուղիի կամուրջէն ութսուն քիլոմէթր դէպ ի հարաւ։ Եթէ Ռուսք պիտի օգտուին հիմա շինել երկու քաղաքներուն միջեւ հաստատուելիք երկաթուղիի համագործակցութենէն, ըսել է թէ ռուսական բանակին համախմբութեան վայրը հարաւային կողմը կը գտնուի բաւական հեռի։ Եթէ ռուս բանակին վերին հրամատարութեան կեդրոնը հիմա Կունչուլինը ենթադրուի, հետեւաբար Բանակին ստուար գունդերը պէտք է գտնուած ըլլան Բաօ և Թալիօ գետերուն միջեւ։ Դիմադրութեան գլխաւոր գիծերուն ճշգիւ նկարագրութիւնը կարելի չէ քարտէսի պակասութեան պատճառաւ։ Բայց միշտ կարելի է քիչ շատ ապահովութեամբ ենթադրել թէ այդ գիծերը Բաուանսիանի աւելի մօտ կը գտնուին քան Զանչունի։ Հետեւաբար, երբ ի մօտոյ գործողութիւնները վերսկսին, ռուսական բանակին կռիւը այլ եւս փնտռելու չէ Խարպինի կամ Սունկարիի ճամբուն վրայ, այլ կ՚երեւի թէ Լինեվիչ Թիլինկէն հարիւր քիլոմէթր հեռի ներկայ համախմբութեան վայրին մէջ պիտի ընդդիմանայ Օեամայի մօտալուտ յառաջխաղացման։

Լինեվիչի իր նահանջը ա՛լ աւելի յառաջ չտանելուն մէջ կրնանք նոյն իսկ սա՛ գաղափարը տեսնել թէ Ռուսք կ՚ելլին իրենց զօրութեան գիտակցութեամբ լեցուած, յարձակողականի մը նոյն իսկ պատրաստուելու վիճակին մէջ են։ Եթէ Մուքտէնի առջեւ կրուած հարուածը իրօք ա՛յնքան ջախջախիչ ըլլար որ Ռուսք այլ եւս իրենց խելքէն միտքէն հանէին նոր յարձակողականի ծրագիրը, այն ատեն մինչեւ Սունկարի պիտի տանէին իրենց նահանջը, նոր փորձութիւններու չենթարկուելու համար։ Ասկէց զատ, Լինեվիչի գործին պիտի գար մինչեւ Սունկարի կամ Խարպին երթալ հաստատուիլ զօրեղապէս, որպէս զի Ճափոնցիք պարտաւորուէին պաշտպանութեան անհրաժեշտ շատ մը գիծեր ունենալու, իրենց պատահական նահանջի ճամբաները հոգալու, եւն։ Լինեվիչ բոլոր երկաթուղին ալ չտուաւ Ճափոնցիներուն, հետեւաբար իր նահանջը ա՛յնքան միայն առաջ տարաւ որքան կը պահանջէր ռազմագիտութիւնը, և այսօր երկու հակառակորդները բոլոր գիծերուն վրայ դարձեալ իրարու հետ շփման մէջ կը գտնուին։ Վերջին լուրերուն նայելով, ճափոնական պահակութեան գօտիին գիծը արեւմտեան թեւէն կը տարածուի Զանթու-Բարուանսիանի վրայ, յետոյ կը շարունակուի Ջին գետին հարաւային հովտին վրայ, և վերին Հունի գետահովտին մէջ կ՚երթայ Բացիացի, արեւելեան թեւէն ալ լեռներուն մէջէն մինչեւ Ուֆանլու։ Այս գօտիին հիւսիսային կողմը, ճափոնական յառաջապահներուն հետ մօտէն շփման մէջ կը գտնուին ռուսական լրտես և յառաջապահ գունդերը։

Նշանակութեան արժանի է սա՛ կէտը թէ Ռուսերուն նախաձեռնութեամբն է որ տեղի կ՚ունենան բոլոր կռիւները երկաթուղիի հաղորդակցութեանց գիծերուն վրայ, մինչդեռ Ճափոնցիք այս մասին զգուշաւոր են, և պաշտպանողականի վրայ միայն կը մնան։ Եթէ վաղը նորէն Ռուսք այդ գիծերուն վրայ գործի սկսին, Ճափոնցիք դարձեալ անշարժ հանդարտութիւն մըն՚յոյց կուտան իրենց պահնորդութեան գօտիին մէջ, որուն ամրապատնէշ հաստատութիւնը ա՛յն կարծիքը առաջ կը բերէ թէ ճափոնական յարձակողականը վերջ գտած է Թիլինկի ճամբուն վրայ։ Հունի վերին գետահովտին մէջ գտնուած ճափոնական գունդերն են որ երկար դադարէ մը վերջ յառաջխաղացութեան կը սկսին, բայց նպատակնին է Հուն, Ջին և Սունկարի գետերուն աղբերակունքը հանիլ, որուն պաշտպանութիւնը անհրաժեշտ է տիրապետելու համար Ջինի գետահովտին, որ ճափոնական արեւելեան թեւին ուղղակի ճամբան է միանալու համար կեդրոնին հետ, որ Բաուանսիանի մօտ կը գտնուի։ Ասկէց զատ, Ճափոնցիք Զանցիատիանի լեռնոտ վայրերը բռնելով ա՛յնպիսի ռազմագիտական կացութեան մէջ կը գտնուին որ կ՚արտօնէ զիրենք իրենց ուզածին նման միալ կա՛մ յարձակողականի և կամ պաշտպանողականի վրայ։ Եթէ ճափոնական ծրագրին մէջ չկայ Ջին գետին գծին վրայէն յարձակողական մը, Օեամա կրնայ վերսկսիլ տեղւոյն մէջ կենալով Ռուսերուն յարձակման սպասել, ինչպէս ըրաւ Մուքտէնի առջեւ։

Մինչ երկու բանակներուն գործողութեանց ճակատներուն միջեւ անգործութիւն կը տիրէ մեծ մասամբ, որ կ՚ընդհատուի միայն մերթ ընդ մերթ ռուսական հետազօտիչ գունդերուն յանդգնութիւններով արեւմտեան թեւերուն վրայ և կեդրոնին մէջ, և արեւելեան թեւերուն վրայ ալ Ճափոնցիներուն դանդաղ յառաջխաղացութեամբ, և Ռուսերուն ընդհատ ընդհատ հակայարձակումներով, երկու բանակներուն եռեւն ալ, իրենց հայրենիքներուն մէջ անդադար գործունէութիւն մը կը տիրէ պատերազմական պատրաստութիւններ տեսնելու նոր և նորոյ գործողութեան համար։ Ի մօտոյ Մանչուրիոյ ռազմավայրին վրայ երկու ճակատները պատերազմական վիճակի մէջ պիտի դնեն զիրենք։ Ծովու վրայ նմանապէս։ Ռուսական նաւատորմիղները կը նաւեն մշուշին մէջ, որ այս միջոցիս խտացած է Խաղաղական Ովկիանոսին վրայ, իրենք ալ չեն գիտեր թէ իրարու մօտենան թէ իրարմէ հեռանան, բայց միշտ կը սպասնայ կարելիութիւնը թէ իրարու պիտի հանդիպին։ Ծովային ճակատամարտի մը դիւրըմբռնելի արդիւնքները, ինչպէս նաեւ երկու բանակներուն ամենաբուռն կռիւներուն մեծամեծ իրադարձութիւնները անորոշ ժամանակի մը մէջ վերջապէս պիտի պարզուին։

Եւ Եւրոպա Ծ. Արեւելքի մէջ տակաւին հաշտութիւն կ՚երազէ։

ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

ՈՒՐ ԿԸ ԳՏՆՈՒԻ ՃԱՊՈՆ. ՆԱՒԱՏՈՐՄԸ

Թօքիոյէ հեռաւելալը կը հեռագրեն Ամսթէրտամ. — Ճափոնական նաւատորմիղը համախմբուած է Փիլիպպեանց հիւսիսային կողմը։ 17 մարտանաւերէ տորմիղ մը հիւսիսէն գալով Ֆորմօզայի առջեւէն՝ անցնելով Փիլիպպեանց ջուրերը ուղղուեցան։

⁂ Թօքիոյէ կը հեռագրեն Տէյլի Թելէկրաֆի. — Սինկափուրէ հեռագիր մը կը հաստատէ թէ ռուսական երրորդ նաւախումբը ապրիլ 29ին հոն հասեր է։ Կը կարծուի թէ տասը օրուան մէջ խիստ կարեւոր լուրեր պիտի ընդունուին։ Թօքիոյի մէջ ընդհանուր մտահոգութիւն և հետաքրքրութիւն կը տիրէ, կառավարութիւնը պաշտօնական լուրեր չի հրատարակեր։ Թղթատարական շոգենաւերը ուշ կը հասնին, և Խաղաղականի մէջէն անցնող բոլոր մարտանաւերը կղզիներուն առջեւէն կ՚երթան հրահանգ առնելու համար։ Թօքիոյի մէջ միշտ այն կարծիքը կը տիրէ թէ Ռօժտէսթվէնսքի Հնդկաչինու եզերքներուն վրայ ածուխ կ՚առնէ։ Ֆրանսայի բռնած ընթացքին դէմ մտահոգութիւնը նորէն կ՚աւելնայ։ Ճափոնական կառավարութիւնը կը խորհի նոր միջոցներու դիմել։

⁂ Ֆրանսացի ծովակալ Ժօնքիէռ Կիշէն յանձնուեցաւ Սայկօնէն ճամբայ ելաւ անծանօթ ուղղութեամբ մը։

ՃԱՊՈՆԱԿԱՆ ՀԻՆԳԵՐՈՐԴ ՆԵՐՔԻՆ ՓՈԽԱՌՈՒԹԻՒՆԸ

100 միլիոն եէնի ճափոնական ներքին հինգերորդ փոխառութեան ստորագրութեանց ցանկը դեռ գոցուած չէ։ 50 միլիոն եէնը ստորագրուած է փոքր դրամատէրներուն կողմէ։

ԿՐՕՆՔԻ ԱԶԱՏՈՒԹԻՒՆԸ ՌՈՒՍԻՈՅ ՄԷՋ

Բեթերսպուրկի թերթերը լոյս կը յայտնեն թէ ի մօտոյ Հրէից մասին ալ կրօնական նոր ազատութիւններ պիտի արտօնուին, որոնք կային Ձարին վերջին հրովարտակին մէջ ոչ-հրեայ դաւանութեանց համար։

⁂ Հին հաւատացեալները Զարին հրովարտակով իրենց շնորհուած կրօնական ազատութենէն օգտուելով, կը պատրաստուին ուխտագնացութիւն մը ընել Մոսկուա, այցելելու համար հռչակաւոր Րիկօշսքի գերեզմանին մէջ գտնուած աղօթարաններուն, որոնց բացումը կատարուեցաւ չորեքշաբթի օր, ինչպէս երէկ գրեցինք։ Ջերմեռանդ Հին Հաւատացեալները շատ արտմեցան իմանալով որ այդ աղօթարաններուն մէջ գտնուած սուրբ պատկերներուն, նուիրական ձեռագիրներուն և աղօթագիրքերուն մեծ մասը բոլորովին փճացած են խոնաւութենէն, որովհետեւ 49 տարիէ ի վեր փակ մնացած էին աղօթարանները։ Հին Հաւատացեալք Մայիս 2ին Զարին ներկայանալով շնորհակալութիւն յայտնեցին իրենց շնորհուած արտօնութեան համար։

Զարին հրովարտակը Բեթերսպուրկէն Մոսկուա տարաւ զօրավար Կօլիցին, որ ուղղակի գնաց յիշեալ գերեզմանատունը։ Բոլոր Հին Հաւատացեալները ծնրադրեցին զօրավարին առջեւ, և խնդրեցին իրենց սրտագին երախտագիտութիւնը յայտնել Զարին։ Սրտաշարժ տեսարաններ պարզուեցան, հաւատացեալներէն շատեր բարձրաձայն կ՚աղօթէին, և Աստուծոյ օրհնութիւնը կը խնդրէին Զարին համար։ Բեթերսպուրկի թերթերը նոր յօդուածներով խնդակցութիւն կը յայտնեն Հին Հաւատացեալներուն, և կ՚ըսեն որ թէեւ Օրթոտօքսութիւնը պաշտօնական կրօնքն է Պետութեան, բայց քրիստոնէական ոգին և խիղճը կը պահանջեն որ իւրաքանչիւր ոք ազատ ձգուի իր կրօնական սկզբունքներուն հետեւելու։ Կը յայտարարեն թէ Ռուսիոյ մէջ ընտանեկան կարգի բարեփոխումները միշտ յաջորդած են կրօնական արտօնութեանց եւ ներկայ կրօնական արտօնութիւնները կը նկատեն իբրեւ նախերգանք մը անտեսական բարեփոխման։

ՃԱՊՈՆՑԻ ԶՕՐԱՎԱՐՆԵՐՈՒՆ ԲՌՆԱԾ ԴԻՐՔԵՐԸ

Բեթերսպուրկի Սպայակոյտը ռազմավայրէն առնուած լուրերէն կը հետեւցնէ թէ զօրավար Նօճու երկաթուղիին վրայ է, Թիլինկի հիւսիսային կողմը։ Օքու՝ այդ քաղաքին արեւմտեան կողմն է, Քուրոքի արեւելեան կողմը, Նոկի՝ Օքուի հիւսիսային արեւմտեան կողմը, և Քավամուրա Քուրոքիի հարաւային արեւելեան կողմը։ Նովոյէ Վրէմիայի պատերազմական թղթակիցը կը յայտարարէ թէ Ռուսաց համար հարկ անհրաժեշտ է անմիջապէս բռնել Օմօզօն, որ Բիրինէն 80 մղոն արեւելք կը գտնուի Մանտարինեան մեծ ճամբուն վրայ, որպէս զի մի՛ գուցէ Ճափոնցիք իրենցմէ առաջ հոն հասնին Բօսիէթ ծովածոցէն, և անկէց Բիրինի առեւը դառնան, ինչպէս Նոկի Սինմինթինէն դարձաւ Մուքտէնի առեւը։ Թղթակիցը կ՚ըսէ թէ այդ քաղաքին բնակիչները անգլիացի և ամերիկացի միսիոնարներուն ազդեցութեան տակ հաւանաբար Ճափոնցիներուն համակրութիւն ցոյց կուտան։

ՍԻՆԿԱՓՈՒՐԻ ՄԷՋ ԲՌՆՈՒԱԾ ԶԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ ԼՐՏԵՍԸ

Ապրիլ 22ին Բուլօ Պրանի կղզիին մէջ բռնուած Ռուսը՝ Անտոնովիչ Հորովից, որ ամբաստանուած էր թէ լրտեսութիւն կ՚ընէր ցամաքային բերդի մը վրայ, Սինկափուրի անգլ. դատարանին առջեւ յայտարարեց թէ ինք բնիկ Վարշաւացի է, և դասալիք եղած էր ռուս բանակէն։ Սիպերիա ղրկուած էր իբրեւ պատիժ զինուորական ծառայութեան համար, բայց Ռուսիոյ Ներքին գործոց նախկին Նախարար հանգուցեալ Բլէհվէի մահուանէն վերջ ուրիշներու հետ ազատ արձակուած էր։ Հորովից ուրացաւ թէ ինք կղզիին մէջ լրտեսութիւն կ՚ընէր, և ըսաւ թէ իրեն վրայ բռնուած նկարչական գործիքները Սեւաստոպոլի մէջ գնած էր անձնական հաճոյքին համար։ Քննութիւնը կը շարունակուի։

ՄԱՐՕՔԻ ԽՆԴԻՐԸ

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱ

Սթանտարտ Գերմանիոյ և Ֆրանսայի մարօքեան միջադէպին վրայ խօսելով հետեւեալ շահեկան տողերը կը գրէ. — «Ֆրանսա այլ եւս մեկուսացեալ չէ Եւրոպայի մէջ, անիկա կը կռթնի Անգլիոյ և Ռուսիոյ վրայ միանգամայն։ Ճափոնի զինակից Անգլիոյ միջնորդութեամբ Ֆրանսա պիտի կրնայ ընդհուպ Ծ. Արեւելքի մէջ խաղաղութիւնը վերահաստատել, Անգլիոյ, Ճափոնի, Ռուսիոյ և Ֆրանսայի միջեւ մերձեցում մը առաջ բերելով։ Այս քառեակ համաձայնութեան ներքնապէս պիտի օժանդակէ Միացեալ Նահանգները, և այսպէս պիտի կազմուի հաւաքական ոյժ մը, որուն դէմ չի կրնար ձեռք բարձրացնել ո՛և է ուրիշ Տէրութիւն կամ Տէրութիւններու դաշնակցութիւն մը։»

ՌԷՕՆԹԿԷՆԵԱՆ ՃԱՌԱԳԱՅԹՆԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱԺՈՂՈՎԸ

Պերլինի մէջ բացուեցաւ առաջին նիստը Ռէօնթկէնեան Համաժողովին։ Ներկայ էին նոյն ճառագայթներուն գործածութեամբ զբաղող հինգ հարիւր մասնագէտներ։ Բրոֆ. ֆօն Լէյտէն տեղեկագիր մը կարդաց Ռէօնթկէնեան ճառագայթներուն կարեւորութեան վրայ ողնայարային դարմանումին համար, Բրոֆ. ֆօն Կրունմախ որ Լէյտէնի գործակից եղած է այդ հիւանդութեանց դարմանումին ատեն, յաւելուածական տեղեկագիր մը կարդալով, յիշատակեց Ռէօնթկէնեան ճառագայթներուն օգնութեամբ ձեռք բերուած զարմանալի դէպքեր։ Գլխաւորաբար ակնարկեց ճառագայթներուն գործածութեան սրտի և թոքերուն հիւանդութիւններուն բնութիւնը ճշդելու մասին, մանաւանդ սրտի ընդլայնումի պարագային։ Բրոֆ. Լէնհարց յայտարարեց թէ թոքերու փտութեան դէպքերուն հարիւրին 90ը մահառիթ էր Ռէօնթկէնեան ճառագայթներէն առաջ։ Հիմա հարիւրին 60էն աւելին կը բուժուին։ Բրոֆ. Միւլլէր նկարագրեց այդ ճառագայթներուն գործածութիւնը ատամնաբուժութեան մէջ, և Բրոֆ. Էպէրլէյն՝ անոնց գործածութիւնը անասնաբուժութեան մէջ։

ՓԱՐԻԶԻ ՊՈՐՍԱՆ

BOURSE DE PARIS

5 Մայիս 1905

Ֆրանս. 3%	(3% Français)	99	15
Բէժի	(Tab. Turcs)	385	—
Օսմ. Միացեալ	(R. Nv. Unif.)	88	72
Երկաթուղի	(Lots Turcs)	135	—
Պանք ՕԹԹ.	(Banque Ott.)	605	—
Թրանսվաալ	(Transvaal)	96	—

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ԼՈՆՏՈՆ, Մայիս 4. — Անգլիական լրագիրները այսօր հետեւեալ լուրը կուտան, որ մեծ յուզում պատճառեց. — Հոնկ Քոնկէ հեռագիրներ ծանուցին որ զրոյց կայ թէ Պալթիկի ռուս նաւատորմը շարունակեց իր ճամբան դէպի հիւսիս, անցաւ ճափոնական նաւատորմիներու գիծերէն։ Ճափոնական մարտանաւերը յարձակեցան ռուս նաւատորմին վրայ, որ 8 մարտանաւ կորսնցուց, բայց կրցաւ շարունակել իր ճամբան դէպի Վլատիվոսթոք։ Հեռագրական Գործակալութիւններէն ոչ մէկը հեռագիր չէ ստացած հաստատող թէ նաւամարտ մը տեղի ունեցած է, և ծովակալ Ռօժտէսթվէնսքի անցած է ճափոնական նաւարտիներու գիծերէն։ «Մօրնինկ Բօսդ» Սինկափուրէ կը տեղեկացնէ թէ Ծովակալ Նէպոկաթովի նաւատորմին պատկանող երկու ռուս փոխադրանաւեր իրարու բաղխելով՝ ծանրապէս վնասուեցան, և դարձան Սայկօն։ «Սէնդրըլ Նիւզ» կ՚ըսէ թէ Նէպոկաթովի նաւատորմին երկրորդ մասը, զոր կը կազմեն թորփիլանաւեր, ածխաբարձ շոգենաւեր և զինեալ փոխադրանաւեր, Մայիս 10ին ամբողջովին պիտի միանայ Պալթիկի նաւատորմին։ Նէպոկաթովի նաւատորմին վերջին մարտանաւերը այսօր առաւօտեան ժամը 10ին տեսնուեցան Ժուկրայի առջեւ, Մալաքքայի նեղուցին մէջ։ Նաւատորմին վերջին մարտանաւերն այսօր կէս գիշերին պիտի անցնին Սինկափուրէ։

ՄԱԼԱՔՔԱ. — Ռուս նաւատորմին մը հաւանաբար Նէպոկաթովի նաւատորմին, որ կը բաղկանար 4 զրահակիր մարտանաւէ, մէկ յածանաւէ, մէկ թնդանօթանաւէ, 10 ածխաբարձ շոգենաւէ, կէս օրին անցաւ Մալաքքայի նեղուցէն և գնաց դէպի հարաւ։

ԱՄՈՅ. — Ռուիթէր կը ծանուցանէ. — Անցած շաբաթ թաթառ ծագեցաւ հարաւային չինական ծովեզրին վրայ։ Զրոյց կայ թէ Պալթիկի ռուս նաւատորմը վնասուեր է այս թաթառէն և մէկ քանի փոքր մարտանաւեր հեռացեր են նաւատորմէն։

ԼՈՆՏՈՆ. — Ռուիթէրի հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ երկու նաւատորմերուն միացումը կը հաստատէ այն իրողութիւնը թէ Ռօժտէսթվէնսքի ծովակալը ընդհանուր հրամատար կարգուած է Խաղաղականի նաւատորմին։

ԹՈՔԻՕ. — Ճափոնի լրագիրները խստիւ կը դատապարտեն այն եղանակը որով Ֆրանսա կ՚ըմբռնէ իր չէզոքութեան պարտականութիւնները Հնդկաչինու մէջ։ Ճափոնական լրագիրները կը պահանջեն որ ստիպողական միջոցներ ձեռք առնուին՝ Ճափոնի շահերը պաշտպանելու համար և կը յայտարարեն թէ ներկայ պատերազմին ընդարձակման պատասխանատուութիւնը Ֆրանսայի պէտք է պատկանի։

ՓԱՐԻԶ. — Ռուս նաւատորմին ներկայութեան տակաւին լուր մը առնուած չէ։ Ֆրանսա պէտք եղած ապահովութիւնը տուաւ Ճափոնի թէ թող պիտի չտայ որ Ռուսերը բանտարկեն չէզոքութիւնը։ Սայկոնէն կը հեռագրեն թէ Հոն քօյի գտնուող ռուս մարտանաւերը մեկներ են, բայց ո՛ւր երթալնին յայտնի չէ։

— Ռուս նաւատորմին ճափոնական ջուրերը մտնելէն Մանչուրիոյ հետ Ճափոնի հաղորդակցութիւններուն կըտրուելուն ի նախատեսութիւն Ճափոն բազմաթիւ զինուոր և մեծաքանակ ռազմամթերք կը ղրկէ Մանչուրիա։ Մէկ ամսուան մէջ 170,000 զինուոր փոխադրուած են Մանչուրիա։ Կը կարծուի թէ մինչեւ որ ռուս նաւատորմը ժամանէ, Ճափոն տակաւին 70,000 զինուոր պիտի ղրկէ Մանչուրիա։

ԼՈՆՏՈՆ. — Փիլիպպեան կղզիներու ամերիկեան նաւարտժին հրամատարը ծանուց իր կառավարութեան թէ ճափոնցի ծովակալ Քամիմուրա որ Մանիլայի բացերը ժամանած էր, ճամբայ ելեր է և ռուս նաւատորմին վրայ յանկարծական յարձակում մը կատարելու համար, իր մարտանաւերը ցրուեր է Փիլիպպեան արշիպեղագոսին մէջ։

ՊԵԹԵՐՍՊՈՒՐԿ. — Բեթերսպուրկի Հեռագր. Գործակալութիւնը լուր կուտայ պաշտօնապէս. — Զօր. Շուվալօվ, որ մինչեւ պաշտօնատար էր Ներքին գործոց Նախարարութեան, կառավարիչ անուանուեցաւ Մոսկուայի, Զօր. Վոլքովի տեղ, որ կառավարիչ անուանուեցաւ Տաւրիդեան նահանգներուն (Ղրիմ)։

— (Պաշտօնական). — Զօր. Լինեվիչ կը հեռագրէ գլխաւոր սանայս 3 թուով. — Ամսոյս 1ին, Խոզախներու ջոկատ մը յանկարծակի բերաւ ճափոնական հեծելազօրաց վաշտի մը, և յարձակեցաւ անոր վրայ։ Մեկ սպայ և տասնէ աւելի Ճափոնցի վիշտապազօրքեր սպաննուեցան։ Ճափոնցի 11 վիշտապազօրքեր գերի բռնուեցան։

ՓԱՐԻԶ. — Էտուարտ Թագաւորն այս առաւօտ մեկնեցաւ Լոնտոն։ Ժողովուրդը խանդավառ ցոյցերով ողջունեց Անգլիոյ Թագաւորին մեկնումը։

ԼՈՆՏՈՆ. — Թագաւորը հոս հասաւ իրիկուան։ Ն. Վեհափառութիւնը փափաք յայտնած ըլլալով շուտով տեսակցելու Մր. Պալֆուրի հետ, կայարանին մէջ ընդունեց վարչապետը, արտաքին գործոց Նախարար Լորտ Լէնստաունը, խորհրդական Մր. Աքերս Տուկլասը, և կարճ տեսակցութիւն մը ունեցաւ անոնց հետ։ Թագաւորն յետոյ գնաց պալատ։

ՎԵՆԵՏԻԿ. — Գերման կայսերական ընտանիքը Պերլին մեկնեցաւ։

ԼՈՆՏՈՆ. — Անգլիոյ լրագիրները միահաղոյն կը յայտարարեն թէ Անգլիոյ Թագաւորին Բարիզ այցելութիւնը ազդանշելի յառաջացման մըն է Պրէսթի եւ Բօրթսմութի հանդէսներուն։ «Սթանտարտ» կը ջատագովէ անգլեւռուսական մերձեցում մը և կը յուսայ թէ Ֆրանսա յանձն պիտի առնէ այդ գործը։

— «Թայմզ» կ՚իմանայ Թանժէրէն թէ Ալժէրիի և Մարօքի միջեւ սահմանագլուխի խնդիրը մօտերս պիտի կարգադրուի Ֆէսի մէջ՝ երկու երկիրներուն համար ալ գոհացուցիչ եղանակով։

ՓԱՐԻԶ. — «Ժուռնալ» կ՚ըսէ թէ Աւստրիոյ կայսրը հակառակ բերին Հռոմ պիտի երթայ՝ փոխադարձ այցելութիւն տալու Իտալիոյ Թագաւորին. յետոյ Պապին հետ ալ պիտի տեսակցի։ Ֆրանսայի դիւանագիտական շրջանակներուն մէջ այս լուրը կալելի կը նկատուի։

ՎԻԵՆՆԱ. — Աւստրիոյ կայսեր Հռոմ երթալու լուրը բոլորովին սխալ կ՚երեւայ, վասնզի Ֆրանց Եօզէֆ կայսրը իր տարիքին հետեւանքով չի կրնար երկար ուղեւորութիւն կատարել։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ

ՅՈՒՆԱՑ Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔԻՆ ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆԸ ՀԱՅՈՑ ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԸ

Յունաց Տ. Յովակիմ Ս. Պատրիարքը երէկ առտու ժամը 3ին Պատրիարքարան եկաւ Զատկական փոխադարձ այցելութիւն տալու Տ. Օրմանեան Ս. Պատրիարքին։

Պատրիարքական Թափօրը կը բաղկանար չորս կառքերէ որոնց առաջնոյն մէջ բազմած էր Տ. Յովակիմ Պատրիարքը, երկրորդին մէջ Սէրֆիճէի Գոզանի մետրապոլիտ Տ. Գոզանդինոս և Ֆէնէրի բարձրագոյն վարժարանին տնօրէն Տ. Միխայիլ Գլէսվուլոս Սարտէնի մետրապոլիտը, երրորդին մէջ Խաչն Ժողովին անդամներէն Մանոլաքի Րաքթիվան և Լէոն Գասգանովա էֆէնտիները, իսկ չորրորդին մէջ կը գտնուէին Պատրիարքարանի գործակատար Անտոնաքի Իգիհատիս և Ցուն երեւելիներէն Թէոդոսիադի և Եօրկաքի Պօյաճը օղլու էֆ.ները։

Պատրիարքարանի դրան առջեւ բարեւի կեցած էին Գումգաբուի ոստիկանները, ոստիկան զինուորները և բարապաններ։ Տ. Յովակիմ Պատրիարքն ու իր հետեւորդները դուռնէն ընդունուեցան Տ. Գաբրիէլ եպս. Ճէվահիրճեանի և Տ. Տ. Արտդեան և Խաչատուրեան վարդապետներուն, քահանաներու և Արիս էֆ. Ֆէսճեանի ու պաշտօնէութեան կողմէ։ Սանդուխին գլխէն Սրբազան հիւրը դիմաւորեց Տ. Մեսրոպ արք., իսկ դահլիճին դրան առջեւ Տ. Օրմանեան Պատրիարք ողջագուրուեցաւ Տ. Յովակիմ Պատրիարքին հետ և ողջունեց անոր հետեւորդները։ Դահլիճին մէջ կը գտնուէին բացի վերոյիշեալներէն Կեդր. Վարչութեան ատենապետ Տիգրան էֆ. Եուսուֆեան և Պատրիարքարանի պաշտօնեաներ։

Տ. Յովակիմ Ս. Պատրիարքը Զատկական տօնը շնորհաւորելէ ետք Ս. Պատրիարք Հօր, առանձին տեսակցութիւն մը ունեցաւ Ն. Սրբազնութեան հետ, մինչ Տ. Մեսրոպ և Տ. Գաբրիէլ Սրբազանները կը խօսակցէին երկու մետրապոլիտներուն և աշխարհական ներկայացուցիչներուն հետ։

Այցելութեան միջոցին Տ. Գրիգորիս Աբարդեան և Տ. Արիստակէս Խաչատուրեան վարդապետները և Պատրիարքարանի պաշտօնեաներէ ոմանք անուշ, սուրճ և սիկառէթ հրամցուցին հիւրերուն։ Կէս ժամուան տեսակցութենէ մը ետք, Տ. Յովակիմ Ս. Պատրիարքը հրաժեշտ առաւ և ողջագուրուելով Ս. Պատրիարք Հօր հետ, իջաւ Մայր Տաճար, ուր եկած էին նաեւ շրջակայ թաղերու Յունաց եկեղեցիներուն քարոզիչ վարդապետները, քահանաները և Թաղ. Խորհրդոյ անդամները։

Տաճարին դուռնէն վարդապետներ

և եկեղեցականներ զգեստաւորուած, խաչ և Աւետարան ի ձեռին, և երգեցիկ մանուկներ ծանրագին շապիկներով ու մոմերով, առաջնորդեցին Յունաց Ս. Պատրիարքը ու իր հետեւորդները դէպի խորան՝ շարականներով, մինչ երկու քահանաներ կը խնկարկէին Ն. Սրբազնութիւնը և եկեղեցւոյն զանգակները կը հնչէին։

Տ. Եղիշէ Պատրիարք սեղանը համբուրելէ ետք ժողովրդեան դառնալով յունարէն հետեւեալ գրաւոր բանախօսութիւնը կարդաց, զոր յետոյ հայերէնի թարգմանեց գործակատար Արիս էֆ. Ֆէսճեան։

«Քրիստոս է լոյս, ճշմարտութիւն և կեանք, որպէս Առաքեալը կ՚ըսէ, ով սիրեցեալ զաւակունք Հայկական հնաւանդ Սուրբ Եկեղեցւոյ որ ձեռամբ իր Ս. Հարց առնոյց զլոյս, ճշմարտութիւն և կեանք, որ շլացուց այս երկնային լուսոյ ջահն՝ ի լուսաւորութիւն մեր Հարց Քրիստոնէական անշէջ հաւատոյ։ Եւ այս լոյսը կը հիմնուի, որպէս բուն Փրկիչն մեր իւր Աւետարանին մէջ, երկու հիմերու վրայ՝ խաղաղութեան և սիրոյ. «Զխաղաղութիւն զիմ՝ տամ ձեզ, սիրեցէք զմիմեանս որպէս սիրեցի ես զձեզ»։ Սէր և խաղաղութիւն կը քարոզէ հաւատացելոց ամէն օր Նորա Աւետարանը։ Արդ մենք ես խաղաղութիւն և սէր կը բերեմք Կ. Պոլսոյ Մայր Եկեղեցւոյ կողմէ, առ հնաւանդ Սուրբ Եկեղեցի ձեր՝ մեր Փրկչին ի մեռելոց փառաւոր Յարութեան տօնին առթիւ. զի Քրիստոս յարեաւ և դժոխք աւերեցաւ և մահն մահացաւ, և մեզի փայլեցաւ գերեզմանէն լոյս արդարութեան, ճշմարտութեան և կենաց և աշխարհի խաղաղութեանց, զի Քրիստոս է լոյս, ճշմարտութիւն և կեանք։

«Յարութեան օրը զուարթ և բերկրալի է բովանդակ Քրիստոնեայ աշխարհի համար. ուրախանանք ուրեմն և զիրար գրկենք, և այս ամէնը Քրիստոսի Յարութեան համար։ Ասանք կ՚աւետեցանեն մեզի մեր Սուրբ Եկեղեցին՝ պայծառութեան օրն, որոյ գանձերէն քաղելով կը մատուցանենք այսօր ձեզի։

«Ի սկզբանէ էր Բանն և Բանն էր առ Աստուած և Աստուած էր Բանն»։ Այս Բանին հաւատարիմ հետեւորդ և վարդապետ կոչուելով մենք, պարտաւոր ենք նախ և առաջ գործել և ուսուցանել Քրիստոնէական խաղաղութեան և սիրոյ վերաբերեալ ամէն ինչ. նոյն Ինքն պատուիրեց Աւետարանաւ ըսելով. — «Յայսմ գիտասցին ամենեքեան եթէ աշակերտք իմ էք. եթէ սիրեցէք զմիմեանս»։

«Քրիստոսի սիրոյ և խաղաղութեան լոյսը բերելով ձեզի կը յայտարարեմ հայրապետաբար որ սիրեք զմիմեանս և ոչ միայն այս, այլ խաղաղութեամբ ապրիք և ներէք ձեզ վշտացնողներուն։ Խաղաղութիւն ամենեցուն, խաղաղութիւն ընդ ձեզ, խաղաղութիւն ունեցէք բոլոր դրացի ժողովրդոց հետ։ Քրիստոնեան կը պարտի օրինաց հնազանդութեան օրինակ ըլլալ, պարտի անձնուէր ըլլալ իր Վեհապետին և աղօթել Աստուծոյ որպէս զի երկար կեանք շնորհէ մեր Օգոստափառ Սուլթանին և ամէն ոք ապրի սիրոյ, բարեպաշտութեան և պարկեշտութեան մէջ։ Հլու եղէք ձեզ առաջնորդող Պատրիարքին, վասն զի նա է ձեզ համար պատասխանատուն և Աստուծոյ շնորհն և օրհնութիւնը եղիցի ընդ ձեզ։

«Կը շնորհաւորեմ Հայ ժողովուրդը որ բարեբաղդութիւնը ունեցաւ արտաքոյ կարգի Թանկագին ձիրքեր ունեցող Պատրիարք մը ունենալու յանձին Օրմանեան Սրբազանի։ Կը յորդորեմ զձեզ հետեւիլ անոր բարի խրատներուն և աղօթել որ Աստուած երկայն օրեր և բարօրութիւն պարգեւէ անոր։ Ամէն։»

Յունաց Պատրիարքը յետոյ միեւնոյն Թափօրով գնաց Եէտի Գուլէ Պալըգլը եկեղեցին՝ արարողութեանց նախագահելու համար։

ՍԵԲԱՍՏԻՈՅ Առաջն. Փոխանորդ Տ. Սահակ վրդ. որ Ամասիա գացած էր, Թոքատ անցած է անկէ և կուսակալ պէյին ներկայանալով Ն. Վսեմութեան ներկայացուցած է իր պաշտօնագիրը և երկարօրէն տեսակցած է Ամասիոյ եկեղեց. և կրթ. գործերուն վրայ։ Կուսակալ պէյը յանձնարարած է Ամասիոյ կառավարիչին պէտք եղած դիւրութիւնները ընծայելու համար Սահակ վրդ.ի ընելիք քննութեան մասին։ Տ. Սահակ վրդ. Թոքատէն Ամասիա վերադարձած է և Աւագ շաբթուան տօներուն առթիւ անմիջապէս քննութեան չէ ձեռնարկած, սակայն իրեն այցելող ազգայիններուն հետ ինչ ինչ խորհրդակցութիւններ ունեցեր և վէճին պատճառներուն ի մօտոյ տեղեկացած է. իսկ բուն քննութիւնը յետաձգած է Զատկէն վերջ։

ԳԱՍԹԵՄՈՒՆԻԻ նորընտիր Թաղ. Խորհ. դոյ հաստատութեան Պատրիարքական կոնդակը երէկ Պատրիարքարանէ իր տեղը ղրկուեցաւ։

ՏԻԿ. ԵՐԱՆՈՒՀԻ ԲԱՐԹՈՂ փաշա երէկ առտու ժամը 3ին Մահսուսէի Պէնկոզի շոգենաւով Պրուսա գնաց։ Պարսից դեսպանին կողմէ ողջերթի եկած էր Յովհաննէս խան և ուրիշ բազմաթիւ համակիրներ և բարեկամներ։ Սամաթիոյ Նունեան Վարդուհեան վարժարանի Աւագ ուսուցչուհի Օր. Վեհանոյշ Ստեփանեան որ ողջերթի եկած էր ընծայ ծաղկեփունջ մը նուիրեց Տիկ. Բարթող փաշայի։

ԷՏԻՐՆԷԻ առժամեայ Քարոզիչ Տ. Դանիէլ Ծ. Վրդ. Ս. Զատկէն ետք պաշտօնը լրացած սեպելով մայրաքաղաքս գալու կը պատրաստուի եղեր, Սակայն Էտիրնէցիք պիտի խնդրեն Պատրիարքարանէն որ իրենց քարոզչին պաշտօնաժամը երկարաձգուի։

ԽԱՍԳԻՒՂԻ Դպրաց Դասուն հաստատութեան տարեդարձը ըլլալով, տեղւոյն քարոզիչ Տ. Տիրայր վրդ. վաղը հանդիսաւոր Ս. Պատարագ պիտի մատուցանէ Ս. Ստեփաննոս եկեղեցւոյն մէջ։

ՊԱՐՏԻԶԱԿԷՆ կը գրեն. «Քաղցր է յիշատակել Ամերիկեան որբանոցի Պատ. Տնօրէնութեան օրինակելի ընթացքը, որուն շնորհիւ հաստատութեան պաշտօնեաները ամէն կիրակի առաւօտ Ս. Եկեղեցի գալէ զատ, Աւագ Հինգշաբթի առտուն ալ ուսուցիչներու հսկողութեամբ դարձեալ առաջնորդուած էին եկեղեցի հաղորդուելու համար։ Աւագերէց Տ. Կարապետ Հայրը որբերուն պատշաճ խրատական մը խօսելով բացատրեց Ս. Խորհուրդին մերձենալու քրիստոնեայ պայմանները և անոր փրկարար արդիւնքները։ Որբերը Տէր Հօր ազդու խօսքերէն զգածուած ջերմեռանդութեամբ մասնակցեցան Ս. Հաղորդութեան։ Կէս օրուան Ճաշու Պատարագին ալ հաղորդուեցան Ազգ. վարժարանի երգեցիկ աշակերտները։

ՎԱՆԻ Կրօն. Ժողովը Մարտ 23ի նիստին մէջ նկատելով որ Այգեստանի աղջկանց յատուկ կեդրոնական դպրոց մը գոյութիւն չունի տակաւին, ուր կարենան դիմել քիչ մը աւելի բարեկարգ ուսում առնել փափաքող Հայ ուսանողուհիները և նկատելով նաեւ որ Սանդխտեան աղջկանց վարժարանը իր յարատեւութեան ցուցած համեստ արդիւնքներովը օրիորդաց միակ բարձրագոյն վարժարանն է այսօր Վանայ մէջ, անոր քիչ մը աւելի ոյժ տալով աղջկանց համար զայն կեդրոնականի մը վերածելու նպատակաւ թէ՛ Սանդխտեանի Հոգաբարձութեանը և թէ Այգեստանի բոլոր Թաղ. Խորհուրդներուն առանձին պաշտօնագիրեր ղրկուեցան, որպէս զի իրենց կարծիքը, հաւանութիւնը և ձեռնտուութիւնը նուիրեն այդ դիտումը իրագործելու համար։

—Հայկազեան Կեդր. վարժարանի վարի յարկին մէկ յարմարագոյն բաժնին մէջ ալ նոր ազգ. մանկապարտէզ մը հաստատելու նպատակաւ առանձին պաշտօնագիր մը ղրկուեցաւ Կեդրոնական Խնամակալութեան, որպէս զի այդ մասին նախնական խորհրդակցութիւններուն և գործողութիւններուն սկսելով կարելին ի գործ դնէ։ Արդէն լաւագոյն ազգ. մանկապարտէզի մը պէտքը զգալի դարձած է այլեւս Այգեստանի համար, ուր երկու տարիէ ի վեր բացուած Տ. Մկրտիչեանի մանկապարտէզը չի կրնար Այգեստանի ամէն թաղերէն եկող երկսեռ Հայ մանկունք իր մէջ զետեղել և կրթել։

—Պ. Տ. Մկրտիչեանի մանկապարտէզին 1 ոսկի նպաստ ղրկեց Պոլսէն Տօքթ. Գալուստ Ասլանեանը։

—Կարմրբուրի վանուց արդի հոգաբարձութիւնը տարիէ մը ի վեր ստանձնած է վանքին հոգածութիւնը և երբ առաջին անգամ վանքը այցելեց բացի քանի մը սպասներէ, մոմթէ մը ու հին սաներէն մնացած միակ աղեկէ մը ուրիշ ոչ ոք գտած է վանքն ալ Թափուր ու լքուած կացութեան մը մէջ տեսած էր՝ նպաստից դադրած ըլլալուն և բոլոր աշակերտներուն ու ուսուցչին հեռացած ըլլալուն պատճառաւ։ Այժմ վանքը քիչ թէ շատ ներկայանալի վիճակի մը մէջ մտած է և վանահայր մըն ալ կարգուած է հոգաբարձութեան կողմէ։

ՍԿԻՒՏԱՐԻ Ս. Խաչ վարժարանին 110 կարօտ ուսանողաց զգեստաւորման նպաստող բարեսէր նուիրատուներուն երրորդ ցուցակը. — Վսեմ. Գրիգոր խան Շամանճեան Մանկապարտէզի 20 աղոց հագուստներուն կերպասը և Տիգրան էֆ. Թօքատեան 1 ծրար սպիտակ նուիրեցին։ Տեարք՝ Միհրան Խաչիկեան, Գրիգոր Մ. Յակոբեան 60ական, Խաչատուր Պէյլէրեան 50, Տքդ. Թորգոմեան 47½, Մկրտիչ Փէշտիմալճեան, Մարտիկ և Գէորգ Յակոբեան, Անդրէաս Սրիստոմեան, Միհրան և Յակոբ Բլըրքճիպաշեան 40ական, Գրիգոր Մելիտոսեան, Նշան Վալիտէեան 27ական, Հրանտ Ասատուր, Տիկին Հայկանուշ Կ. Պասմաճեան, Միհրան Տ. Ներսէսեան, Եղիա Խաւեարճեան, Նշան Ծիվանեան, Սիմոն Գափամաճեան, Լեւոն Թաշճեան, Պօղոս Մարտիրոսեան, Բարսեղ Տէրկէրեան, Ա. և Ն. Գույումճեան, Առաքել Նազիկեան, Գրիգոր Ֆէնէրճեան, Սարգիս Բիրինճեան, Կարապետ Նորատունկեան, Ռուբէն Չրաճեան, Միննաս Չալըքեան, Յարեթ Հայրապետեան, Օննիկ Մինասեան, Արամ Սօզանճեան, Յարութիւն Փափազեան, Միհրան Չուհաճեան, Գէորգ Արապեան, Միհրան Պալթաեան, Պօղոս Նալպանդ, Արշակ Սառաֆօղլըեան, Ճանիկ Սինեմեան, Յովհաննէս Աբրահամեան, Յարութիւն Քէչէճեան, Պօղոս Սագաեան, Սրապ Աստուածատուր, Անտոն Պաղտասարեան, Աւետիս Քրիկեան, Գրիգոր Իճաճեան, Գարեգին Գավաֆեան, Արամ Մարկոսեան, Արմենակ Կարաքիկեան, Թորոս Ղազարոսեան, Անդրանիկ Գանթարճեան, Խորէն Վայլօեան, Ստեփան Հէքիմեան, Լեւոն Գալուստեան, Պօտօսաքի Քայա օղլու, Կ. Խէրպէկեան, Յ. Փափազեան, Յ. Գազազեան, Յարութիւն Գրիգորեան, Տիգրան Եղգաճեան, Յարութիւն Պարտիզպանեան, Եղիա Սագաեան, ինչպէս նաեւ հինգ բարեսէր անձեր 20ական։

ԱԶԴ. — Առաջիկայ Կիրակի ապրիլ 24 Յարութիւն էֆ. Գնաճեանի հոգւոյն համար ըստ փափաքանաց Գնաճեան գերդաստանին Կէտիք Փաշայի Ս. Յովհաննէս եկեղեցւոյն մէջ յատուկ Ս. Պատարագ պիտի մատուցանէ Տ. Վահան Ծ. վրդ. Յակոբեան, զոր ի գիտութիւն կը ծանուցանէ բարեպաշտ ժողովրդեան։

ԱՄԵՆ. Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔ Հայրը վաղը հանդիսաւոր Ս. Պատարագ պիտի մատուցանէ Գումգաբուի Դրսի Ս. Յարութիւն եկեղեցւոյն մէջ և այս առթիւ, ըստ սովորութեան, Հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարէ նոյն եկեղեցւոյն և Թաղին երկսեռ վարժարաններուն բարերար-հիմնադիր, Պեզճեան մեծանուն Յարութիւն Ամիրայի հոգւոյն համար։

ԱՐՇԱԿ ԱԼՊՕՅԱՃԵԱՆԻՆ

Երկար ժամանակէ ի վեր կը քըսուքէիր ու կը զարմանայիր թէ ինչո՞ւ կարեւորութիւն չենք տար քու վայրահաչութիւններուդ։ Շուկան, փողոցը, ընկերական շրջանակներու մէջ բերնիդ աղտեղութիւնները մայթքեցիր Մանզումէի նկատմամբ, և մենք հարկ չտեսանք փողոցային լկրճութիւններուդ պատասխանելու։ Հիմա ալ ելեր քեզի հաւատարակից թերթ մը գտեր ես ու վիճէ լուծելու կ՚ելլես Մանզումէէն, ուրկէ դեռ մէկ քանի օր առաջ վտարուեցար, չորս հինգ սանդուխները մէկ ոստումով ցատքելով։

Մենք և բոլոր քեզի ճանչցողները մեզի հետ գիտեն արդէն որ քու տխրամիտ անկիրթ մըն ես բառին ընդարձակ առումովը, որուն առճեկերէն անամօթ մակդիրը կուտան։ Ձեռ ամչնար այդ տողերը գրելու Մանզումէի դէմ որ ապահովապէս աշխարհի ամենէն պատուաւոր թերթը պիտի ըլլար եթէ մէկ երկու շաբաթ առաջ քու մէկ յօդուածիդ վճարէր այնչափ գումար ո՛րչափ որ կը պահանջէիր։ Դուն որ մէկ քանի ղրուշի համար ամբողջ ինքնութիւնդ զոհելու յանձնառու եղած և մինչեւ Մանզումէի խմբագրատունը վազած եկած էիր, կը կարծե՞ս որ սուտ վայրահաչութիւններդ մինչեւ մեր սրունքներն հասնին ու նսեմացնեն Մանզումէի հանրութենէն գտած համակրանքը, ինչ որ ամէնէն մեծ փորձ ցուդ է։ Իսկ գալով կենցաղագիտական պայմաններուն, քեզի պէս անկիրթները չեն կրնար հասկնալ մարդու հետ վարուելու պէտքը և ասոր բացայայտ ապացոյցը այն է որ որուն հետ որ կէս ժամ տեսակցիս շարունակ կը չաղակրատես և կռիւ չըրած չես մեկնիր։ Մանզումէի այն յօդուածը յատկապէս քեզի պէս ողորմելիները փրկելու համար գրուած էր. հակառակ պարագային՝ եթէ ամէն մարդ իր զգացածը նոյնութեամբ խօսէր, խեղճու տխրամիտ ածականը կցել պէտք պիտի ըլլար անունիդ։ Հիմա գոհ մնացի՞ր այս անկեղծութենէն։

Այս անգամ աղով ազատեցար, ջանայ որ ուրիշ անգամ սպունգի չհանդիպիս և չստիպես մեզ գրել բաներ, որոնք այնչափ թեթեւ չեն կրնար ըլլալ։

ՄԵՐ ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐԸ

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԷՖ. ԱՀԱՐՈՆԵԱՆ (Զէյթուն). — Ձեր բաժնեգինը կրնաք ուղղակի մեզ ղրկել Օսմ. մանդաբով կամ փոխ-գրով և կամ նամակի 1 ղրշնոց փուլով, 20 հատը մէկ մէճիտի հաշուով։

ՄԻՀՐԱՆ ԷՖ. ԳԸՐԳԱՃԵԱՆ (Գահիրէ). — Ստացած ենք ձեր բաժնեգինը։

ԱՒԵՏԻՍ ԷՖ. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ (Պոյաջի). — Կը խնդրենք որ ձեր բաժնեգինը ուղղակի ղրկէք մեզ։

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒՓ

Վեց տարիներէ ի վեր Կեդր. բանտի քահանայութեան կոչուած ըլլալով՝ ըստ կարգադրութեան, ամէն որոշեալ ժամանակներուն մէջ կանոնաւորապէս այցելած և հոգեւոր պարտականութիւնս կատարած եմ։ Այս պարագան կրնամ հաստատել թէ ներքին պաշտօնեաներու և թէ բանտարկելոց վկայութեամբ։ Իրողութիւնը այսպէս ըլլալով հանդերձ, զարմանօք կարդացինք լրագրաց մէջ թէ 9 տարիներէ ի վեր երբեք չեմ այցելած Կեդր. բանտը և թէ պաշտօնիս յատկացուած ամսականները գանձած եմ պատրիարքարանէ։ Այդ տեղեկութիւնը բացարձակ կը հակառակի իրողութեան, որովհետեւ նոյն իսկ վերջին մեծ պահոց մէջ երեք անգամ այցելած եմ և արեւագալի ու աշխատաւորութեան ժամերգութիւն կատարած և երկու անգամ ալ այցելելով հանդերձ բանտին նորոգութեան համար չեմ կրցած հոգեւոր պարտականութիւնս կատարել։ Այսու հանդերձ նոյն իսկ զատկի խթման օրը ըստ սովորութեան ինչպէս ամէն տարիներու, այցելած եմ բանտարկելոց և նշխար բաժնելով հոգեւորապէս մխիթարած եմ։

Իրողութիւնը այս կերպով տեղեկացնելով Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր, կը փութամ նաեւ հրատարակութեան տալ՝ որպէս զի բոլորովին անհիմն տեղեկութեան մը վրայ հանրութիւնը չըզգայթակղի։

ՊՕՂՈՍ ՔՀՆ. ՊԵՑԱՃԵԱՆ
Մայր-Եկեղեցւոյ

Վառնայէ հասած նամակէ մը ցաւօք սրտի կ՚իմանանք մահը Յարութիւն էֆ. Գօչունեանի որ իր մահկանացուն կնքած է Ապրիլ 15ին 40 տարեկան հասակին մէջ։ Յուղարկաւորութիւնը կատարուած է տեղւոյն եկեղեցւոյն մէջ խուռն բազմութեան մը ներկայութեան։ Հանգուցեալը Կիւրինի եւեսլիներէն Ալիքսան էֆ. Գօչունեանի որդին էր և իր մեծ եղբօրը Յովհաննէս էֆ.ի հետ երկար տարիներէ ի վեր պատուաւորապէս կը վարէր իրենց առեւտ. տունը, նախ Սեբաստիոյ և յետոյ Վառնայի մէջ։ Հանգուցեալը բարեբարոյ և ազնիւ բնութեան տէր անձնաւորութիւն մըն էր որ յորդանք կը ներշնչէր իրեն հետ յարաբերութիւն ունեցողներուն։ Մանզումէ այս տխուր առթիւ իր խոր ցաւակցութիւնը կը յայտնէ թէ՛ հանգուցեալին պարագաներուն և թէ համայն Գօչունեան ընտանիքին։

Պետրոսեան ընտանիքը և պարագաները իրենց շնորհակալիքը կը յայտնեն ամէն անոնց որոնք ներկայ գտնուելով հանգուցեալ Սերոբէ էֆ. Պետրոսեանի յուղարկաւորութեանը իրենց ցաւակցութիւնը յայտնեցին այս տխուր առթիւ։

Համամճեան ընտանիքը իրենց շնորհակալութիւնը կը յայտնեն ամէն անոնց որոնք հաճեցան ներկայ գտնուիլ Կարապետ էֆ. Համամճեանի յուղարկաւորութեան և իրենց ցաւակցութիւնը յայտնեցին։

ԹՈՂՈՒԹԱԿԱՆ ԲԵՄ

Վաղը պիտի քարոզեն. —

Բերայի մէջ ժամը 1.45ին Բրօֆ. Յ. Հ. Ճէճիզեան։

Կէտիկ-Բաշայի Ամերիկեան Վարժարանին մէջ ժամը 2.45ին Ամասիոյ երիտասարդ քարոզիչ Պատ. Մ. Տօմպալեան։

Սկիւտարի մէջ ժամը 3ին Վեր. Ա. Պ. Շմաւոնեան։

Գայալը-Հասարի մէջ ժամը 3.15ին Ռոտոսթոյի քարոզիչ Պատ. Ա. Մօմճեան (Թուրքերէն)։

Խասգիւղի մէջ ժամը 7ին Պատ. Ս. Յ. Զորիկեան։

ՍԷԼԱՄԼԸՔ ՌԵՍՄԸ ԱԼԻՍԻ

Տիւնքի Ծուման կիւնիւ Սէլամլըգ րեսմը ալիսի Համիտիյէ ճամիի շէրիֆինտէ իճրա պույուրուլմուշ տըր։

ՆԵՐՔԻՆ

ՍԱՔՍՈՆԻՈՅ Թագաւորին եղբայր Եոհան Կօրժ իշխանը երէկ Տրէզտա մեկնեցաւ Արեւելեան ճեպընթացով։ Կայարան ողջերթի գացած էին Վեհ. Սուլթանին պատուիրակները, գերման դեսպանը և պաշտօնեաները։ Իշխանը առջի օր պատիւը ունեցաւ ներկայանալու Վեհ. Սուլթանին և Սաքսոնիոյ Թագաւորին կողմէ նուիրուած Ռաուտէնքրան պատուանշանը յանձնեց Ն. Վեհափառութեան։ Իշխանը որ կուրծքին կախած էր Իֆթիխարի պատուանշանը, իր շնորհակալութիւնները յայտնելով եղած սիրալիր ընդունելութեան համար իր հրաժեշտի ողջոյնը մատոյց։

ՌՈՒՍԻՈՅ Ալեքսանդրա Զարուհիին անուան տարեդարձին առթիւ, այսօր գոհաբանական արարողութիւններ պիտի կատարուին ռուս դեսպանատան մատրան մէջ։

Ս. ԳԷՈՐԳԻ Յունաց տօնին առթիւ Տ. Իոաքիմ Պատրիարք այսօր կը պատարագէ Ֆէնէրի Մայր Եկեղեցին մէջ որուն տարեդարձն է։ Յունաստանի Եօրկիոս Թագաւորին անուան տօնն ալ ըլլալով, Բերայի Այ-Թրիատա եկեղեցւոյն մէջ գոհաբանական արարողութիւններ պիտի կատարուին։

ՆԻՒ ԵՈՐՔԻ օսմ. հիւպատոս Արամ էֆ. առջի օր իր պաշտօնատեղին մեկնեցաւ։

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ մէջ այս տարի ալ զատկական տօները խաղաղութեամբ կատարուած են։ Այս առթիւ Երուսաղէմի Յունաց Պատրիարքութեան Պոլսոյ Փոխանորդը առջի օր այցելելով Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին և Դատական նախարարին շնորհակալութիւն յայտնեց։

ՊՈՒԼԿԱՐ ԱՒԱԶԱԿՆԵՐ. — Ֆլօրինայի Պօլքումէն գիւղին մէջ 54 հոգինոց աւազակախումբ մը երեւան ելած ըլլալով, զօրքեր ղրկուեցան։ Ընդհարում մը միջոցին 4 աւազակներ սպաննուեցան, 3ը վիրաւորուեցան և 47ն ալ ձերբակալուեցան։

ԿՐԹԱԿԱՆ ՇՔԱԴՐԱՄՆԵՐ. — Կայս. Իրատէ մը հրամայեց կրթական ոսկի և արծաթ շքադրամներ տալ Իրաւագիտական և Հալքալըի առեւտր. վարժարանին այս տարուան աւարտական շրջանաւարտներուն։ Իրաւագիտական վարժարանին մէջ այսօր կը կատարուի բաշխումը։

ԽԸՏՐԸԼԷԶԸ. — Այսօր Խըտրըլէզ ըլլալով, Կայս. Իրատէի մը համաձայն հացկերոյթ պէտք տրուի բոլոր զօրքերուն, Համազգային աւելանոցին պաշտպանեալներուն և ուրիշ վարժարաններու ուսանողներուն։

ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ. — Վաճառականութիւնը Գահիրէի մէջ. — Գահիրէի մեր թղթակիցը Տամկաճեան էֆ. կը գրէ. — Այս տարի բամպակի պատճառաւ հրապարակը շատ գէշ էր բաղդատմամբ նախորդ տարիներու։ Շատ մը տուներ սնանկացան, որովհետեւ Եգիպտոսի վաճառականութեան ճակատագիրը բամպակին կապուած է. այդ պատճառաւ է որ երբ բերքերը առատ չըլլան և կամ հրապարակի վրայ գին չգտնէ, տաժողը մինչ վաճառականը կ՚ըլլայ։ Խօսքս մասնաւորելով, Գահիրէի մէջ մեծ մասամբ վաճառականութիւնը Եւրոպացիներու ձեռքն է, իսկ երկրորդական տեղը կը բռնեն Հայեր, Յոյներ և Շամցիներ։ Տեղացի ժողովուրդը ընդունակութիւն չունի և վաճառականութեան մէջ շատ ցանցառ թիւ մը կը կազմէ։ Հայերը թէպէտեւ ամէն գործի մէջ առաջ գացած են, բայց մասնաւորաբար ծխախոտի վրայ առաջին դիրքը կը բռնեն, ինչպէս Մաթոսեան տունը, Մելգոնեան, Բէմպէճեան եւայլն, որոնք հրապարակի վրայ մեծ դիրք ունին։ Իսկ Յոյները և Շամցիները ընդհանրապէս մանիֆաթուրայի, սիկառի թուղթի, մանր մունր և քիչ մըն ալ ծխախոտի վրայ գործ կընեն, որովհետեւ հոս Ռեժի չկայ և ամէն մարդ զատ զատ կը գործէ։ Գալով հրեաներուն, ինչպէս ուրիշ շատ մը երկիրներու մէջ, հոս ալ այնպէս են, այսինքն սեղանաւոր և վաշխառու։ Շատ քիչեր կը գտնուին տարբեր ազգերէ այդ ճիւղին հետեւող։ Թէպէտեւ կան սեղանաւորներ, բայց ասոնք տեղական կառավարութենէն վաւերացուած մէյմէկ պանքաներ հիմնած են, ինչպէս, Պանք Նասիոնալ, Պանք օֆ Էժիբթ, Զըրաաթ Պանքասը եւայլն։

—Խարթումի (Սուտան) միւտիրիէին բամպակի հունձքը եղած է 2200 կենդինար, որ Գահիրէ բերուած է։

— Ելմտական Նախարարութիւնը ծրագրած է պաշտօնեաներու հանգստեան թոշակի մասին նոր օրէնք մը, որ գործադրութեան պիտի դրուի այլեւայլ մասնաճիւղներու կարծիքը առնուելէ վերջ։ Նոր օրինագծին համեմատ մնայուն պաշտօնեաներուն ամսաթոշակին վրայ զեղչը, որ մինչեւ այսօր 100ին 5 էր, այսուհետեւ $3\frac{3}{4}$ % պիտի ըլլայ։ 15 տարի ծառայելէ վերջ պաշտօնեան իրաւունք պիտի ունենայ մէկ քառորդ հանգստեան թոշակի, ինչպէս նաեւ ամսաթոշակին մէկ քառորդին՝ պաշտօնէութեան մէն մի յաւելուածական տարւոյ համար, պայմանաւ որ համագումարը հանգստեան թոշակին $\frac{3}{4}$ը չանցնի։ Հանգստեան թոշակը առնէց ետք պաշտօնէութեան վերջին երկու տարիներու ամսականին միջին հաշուին բաղդատմամբ պիտի որոշուի, փոխան վերջին 3 տարիներուն։ Այն պարագային որ ծանր հիւանդութեան մը պատճառաւ պաշտօնեան ուզէ հրաժարիլ, իր ծառայութեան տարիներուն վրայ հինգ տարի եւս պիտի բարդուի։ Պաշտօնեայ մը կրնայ գործը ձգել երբ 50-55 տարեկան է, 25 տարի ծառայած ըլլալու պայմանաւ։ Մահուան պարագային իր հանգստեան թոշակին կէսը պիտի յատկացուի իր ընտանիքին և զաւակներուն։ Որոշ պայմանաժամ մը պիտի դրուի պաշտօնեաներուն այս օրինագիծը ընդունելու համար, թէ յարմար դատեն, հակառակ պարագային ազատ պիտի ըլլան հետեւիլ նախորդ օրէնքին։

ՇԻՐՔԷԹԸ. — Շիրքէթի վարչութիւնը որոշեց երկու շոգենաւ բանեցնել Սելանիկի, Քաթրինի, Այնորոզի և Քէօշնէտերէի միջեւ։ Այս մասին ուսումնասիրութիւններ կատարելու համար մասնագէտներ ղրկուեցան։

—Անգլիա շինուած երկու նոր շոգենաւերը ճամբայ հանուեցան և 3 շաբաթէն կը հասնին Պոլիս։

ՏՐԱՊԻԶՈՆԻ մէջ Յոյն հասարակութեանը Հիւանդանոցի մը շինութիւնը արտօնուեցաւ։

ՎԱՆԻ Նահանգին մէջ շերամաբուծութիւնը զարգացնելու համար, Հանր. Պարտքի Վարչութեան տեղւոյն ճիւղը շերամի հունտ և թթենիի տունկ կը բաժնէ ժողովուրդին։

ԶԱՐԴԵՂԻՆԱՑ Բերայի Քարլըման մեծ վաճառատունը, որ կը գտնուի Սէնթ Անթուան եկեղեցւոյն դէմ, այս Երկուշաբթիէն սկսեալ ամէն օր նորոյթներու առատ ու ճոխ ցուցադրութեան մը սկսած է ճշմարտապէս գեղեցիկ գիներով։ Կը գտնուին մասնաւորաբար կանանց և աղոց յատուկ պլուզներ, ժիւփոններ, հովանոցներ եւայլն։ Բացառիկ առիթ մըն է աս, յանձնարարելի՝ ամէն ճաշակի տէր անձերու։

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՑԱՆԴՈՒԹԻ ԶԱՐԱԳՈՐԾՆԵՐ. — Առջի օր Պալաթու Թաղին մէջ երկու հոգի մտան յանկարծ Միլթիատի անուն Յոյն փերեզակի մը խանութը և սկսան ապակիները կոտրել, ապրանքները տակնու վրայ ընել։ Այս յարձակողները չգոհանալով այս աւերիքէն, յետոյ մէկ մէկ դաշոյն ճօճելով վազեցին խանութպանին վրայ։ Մարդը հազիւ թէ կրցաւ ինքզինքը պատսպարել և օգնութիւն կոչեց։ Երկու չարագործները տեսնելով որ ոճիրը ձեռք պիտի տան փախան։ Ոստիկանութիւնը կը փնտռէ զանոնք։

ԳՈՂԵՐՈՒ ՇԱՀԱՏԱԿՈՒԹԻՒՆ. — Առջի օր, առաւօտ դէմ, Բերա, Ալթըն Պաքգալ փողոցի գիշերապահը լուր առաւ թէ գողեր մտած են Մ. Ամէտէ Բօքչինոյի տունը։ Անմիջապէս փութաց հոն և երբ հասաւ, տեսաւ տնկարկած դուռը բացուեցաւ և երկու հոգի դուրս ելան դաշոյն ի ձեռին, մէկ կողմ հրելով գիշերապահը և փախան դէպի Չըմէն փողոց։ Գիշերապահը հալածեց զանոնք և յաջողեցաւ մէկը ձերբակալել երբ տուն մը կը մտնէր։ Ձերբակալուած գողը Յոյն մըն էր Սօթիրի անուն։

ԳԻՆՈՎՈՒԹԻՒՆ. — Վանի մէջ գեղագործ Իրոքրաթ անուններ երբ գլուխը տաքցուցած տուն կը դառնար, յանկարծամահ եղաւ երակային խցումէ։

ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐ

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Երէկ գիշեր ուշ ատեն Հեռագրական Գործակալութեանց կողմէ մեզ հաղորդուած են հետեւեալ հեռագիրները. —

ԼՈՆՏՈՆ, 5 Մայիս. — Թայմզին կը ծանուցանեն թէ Մարէշալ Օեամա որ կարեւոր օգնական զինուորներ ստացած էր և որոնցմով կրցած էր վերահաստատել իր բանակին զինուորական շրջանակները, ընդհանուր և ուժգին յարձակում մը ընելու կը պատրաստուի։

ՓԱՐԻԶ. — Թօքիոյէ կը ծանուցանեն թէ Ճաբոնական մամուլը Ֆրանսայի դէմ վերսկսաւ բուռն պայքար մը որ ծագում առած է, ռուսական նաւատորմին Հնդկաչինու մէջ չէզոքութեան հակառակ բռնած ընթացքին վրայ։ Բարիզի Ճաբոնական դեսպան Մ. Մօթօնօ այս մասին նոր տեսակցութիւն մը ունեցաւ Մ. Տէլքասէի հետ։

— Երէկ Լոնտոնի մէջ շրջած մէկ զրոյցի մը նայելով, Բեթերսպուրկէն բացարձակապէս կը հերքուի այն լուրը իբր թէ ռուսական և Ճաբոնական նաւատորմներուն միջեւ պատահած նաւամարտի մը միջոցին ծովակալ Րօժտէսթվէնսքի, մէկ քանի մարտանաւեր կորսնցուցած ըլլայ։

ՍԱԿԱՐԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆԸ

Ապրիլ 22,5 Մայիս 1905

ՕՍՄ. ՄԻԱՑԵԱԼ

Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ	95.37
Ամէնէն բարձր գինը	96.06
» վար գինը	95 34

ՄԻՄՈՍԻՆ ՕՐԱԳԻՐԸ

Կիրակի

Չէք գիտեր որչափ ցաւալի, որչափ տխուր, որչափ ողբալի ու որչափ լալիք վիճակ մը ունիմ։

Ինչո՞ւ, —պիտի հարցնէք՝ հարկաւ քիչ մը կարեկցելով ինծի։

Ինչո՞ւ... որովհետեւ չափազանց չա՛տ... ճանչւոր դէմք մըն եմ։

Չէ՞ք հաւատար։ Գուցէ կը կարծէք ալ թէ գրական կամ թատերական ճանչւոր դէմք ըլլալը հաճելի բան մըն է... Ա՛, ինծի՛ կը տեսնուի կոր որ կեանքերնուդ մէջ երբէ՛ք «ճանչւոր դէմք» չէք եղած։

Ու երջանիկ էք ատոր համար. քանի որ ազատ էք արձակ համարձակ ժամ երթալ, սրճարան մը նստիլ, փողոցը պտըտիլ առանց բնաւ հանդիպելու խել մը մարդոց, որոնք պիչ պիչ ձեր երեսը կը նային՝ ա՛յնչափ զարմացկոտ հետաքրքրութեամբ մը, որ կարծէք... Գոսթոքի կամ Ժառեհ եւ Բլանշի սոսիկներէն մէկն էք։

×

Բաւական է որ տեղ մը յիսուն հոգիի չափ Հայ գտնուի, և անոնց մէջ կը տեսնեմ խումբ մը մարդիկ որոնք կամացուկ մը ինծի կը նային, զիս քովիններուն կը ցուցնեն, երեսս նայելով կը ժպտին ու քիթիս նայելով կը խնդան, իբր թէ պեխերուս վրայ... կապիկ խաղցնէի։

Ու իմ ջիղերս ոտք կ'ելլեն, ակռաներս կը սղմեմ, գլուխս կը ճաթի և երկինքի բոլոր սուրբերը ու դժոխքին բոլոր սատանաները օգնութեան կը կանչեմ, որպէսզի համբերութիւն չնորհեն ինծի։

Եթէ ինծմով հետաքրքրւողները գեղանի օրիորդներ ու չնորհալի տիկիններ ըլլային, է՛հ, մխիթարական կողմ մը ունէր տակաւ։

Բայց եկէ՛ք տեսէ՛ք որ, ո՛ւր որ կայ քիթիրիկ մը և ո՛ւր որ կայ խըպըլիկ մը, միշտ անոնք են որ դիմացս կ'ելլեն, իրենց... սրամիտ ակնարկութիւններովը զիս Զատիկէն առաջ... խաչը հանելու համար։

—Բը՛ղդ, կ'ըսէ մէկը քովինին, նա՛ Թոլայեա՛նը...

—Հի՛, հի՛, հի՛, քա՛ Կավռօշը...

—Սո՛, չատ մի՛ խօսիր, եաքէն ղազքան կ'անցնիս։

—Միմոսի՛ն նայէ՛, ծօ, Միմօսի՛ն։

—Շաբաթ օրուան Մանզումէն կարդացի՞ր, կ'ակնարկէ ուրիշ սրամիտ մը՝ հասկցնել ուզելով ինծի թէ յօդուածս կարդացեր է։ Բայց, ես չա՛տ աւելի գոհ պիտի ըլլայի, եթէ ո՛չ յօդուածս կարդար և ո՛չ ալ կարդացած ըլլալը ինծի հասկցնէր։

—Կավռօշին նայէ՛, կը ձայնէ խըլէզ մըն ալ անդիէն ու կոկորդին ամբողջ ուժովը կը պոռայ ետեւէս՝ ձըկնավաճառի եղանակով մը,

—Կավռօ՛օօօօ՛չ...

×

Եթէ իմ տեղս դուք ըլլայք, չէ՛ք կարծեր թէ փառք տաք Աստուծոյ, որ ձեզի ասանկ ճանչւոր դէմք մը չըրեր է, որ չարունակ ձեր ջիղերը թունդ ելլեն։

Ու պէտք է երեւակայել թէ լա՛կ այս ժողովրդային անկեղծ ցոյցերուն մէջ է որ կը կայանայ գրողի մը ամբողջ վարձատրութիւնը. — Ի՛նչ որ խնդալիք բան է։

Եթէ բարեհաճիք էք յօդուածս կարդալ, չատ երախտապարտ եմ ձեզի։ Սակայն, ի՛նչ հարկ, ասիկա ինծի հասկցնելու համար՝ փողոցը ետեւէս պոռալ.

—Գիտէ՞ս, երէկուան յօդուածդ կարդացինք։

Եթէ այսպէս չարունակէ, կը յուսամ թէ օր մըն ալ՝ լեմոնի կեղեւ պիտի նետէք զիս, հասկցնելու համար թէ... երէկուան յօդուածս կարդացեր էք։

Ասիկա՝ չափազա՛նց չատ պատիւ մը պիտի ըլլար սակայն. խնայեցէ՛ք ինծի։

Բայց, ես լաւ կը ճանչնամ իմ մարդիկս։

Վաղը, գրաւ կը դնեմ որ՝ ճամբան պիտի հանդիպիմ խլէզներու, որոնք ապացուցանելու համար թէ՝ այսօրուան գրա՛ծս ալ կարդացեր են, կռնակէս վեր պիտի փսփսան.

—Լեմոնի կեղե՛ւ... լեմոնի կեղե՛ւ...

Խնդրեմ, զիս վաղը պզտիկ մի՛ ձգէք։

×

Ու, հասկնալու համար թէ՝ մեր մէջ ինչո՛ր... կը հասկնան, եթէ կը փափաքիք լսել մանրավէպ մը, գըլխուս եկածներէն, toute à vos ordres!

Երեկոյթի մըն էր անգամ մը, ուր հրաւիրած էին զիս կրկնակի մասնաւոր խնդրանքներով՝ որովհետեւ երթալու համար չատ նազ կ'ընէի կոր, մտածելով թէ՝ փոխանակ երեկոյթի մը մէջ մինչեւ լոյս յօրանջելու, լաւագոյն է մինչեւ լոյս խռկալ անկողնիս մէջ։

Սակայն, կ'երեւի թէ ուխտ ըրած էին նոյն գիշերը զիս չքնացնել, որով հարկադրուեցայ կամայ ակամայ երթալ, և հոն անմիջապէս անկիւն մը, թիկնաթոռ մը գտայ, ուր բազմեցայ՝ մէյ մըն ալ ոտք չելլելու հաստատ մտադրութիւնով։

Դժբաղդաբար, տանտէրն ալ հաստատ մտադրութիւնը ունի եղեր զիս հանգիստ չձգելու, որով չարունակ քովս կուգար ստիպելով որ խօսիմ։

—Ինչո՞ւ կը լռէք, կ'ըսէր միշտ, բան մըն ալ դո՛ւք ըսէք։

—«Լռութիւնը ոսկի է», պատասխանեցի վսեմ չեչտով մը, ու նորէն բերանս կղպեցի՝ մէյ մըն ալ չբանալու համար։

Բայց, տանտէրը երդում էր ըրած կարծես զիս խօսեցնելու, և այս անգամ կնիկը ղրկեց վրաս.

—Պարո՛ն, ըսաւ, տանտիրոջ կէսը, (այսինքն տիկինը), ինչո՞ւ չէք խօսիր։

—Խօսելիք բան մը չունիմ, պատասխանեցի ու մելամաղձոտ չեչտով մը՝ աշխարհիս ունայնութեանը վրայ մտածող մարդու մը ամբողջ երեւոյթով։

Տանտէրը ու տանտիրուհին յուսահատած էին, և հիմակ ալ հրաւիրեալները կարգաւ կուգային՝ ստիպելով զիս որ խօսիմ։

Չեմ գիտեր թէ ի՛նչ կ'ուզէին որ խօսիմ, երբ խօսելիք բառ մը չէի գտներ, ի՛նչ կը սպասէին որ ըսեմ, երբ ըսելիք մը չունէի։

Բայց, վերջապէս տիկին տանտիրուհին ըսաւ.

—Թէատրօյի սահնային վրայ մեզի կը խնդացնես կոր, ղազէթային մէջ ալ ա՛յնչափ բօհամ բաներ կը գրես կոր, ինչո՞ւ հոս ալ այդ բաները չես ըներ։

A la bonne heure !

Մարդիկը զիս իրենց երեկոյթին հրաւիրած էին, ո՛չ թէ ինծի թէյ հրամցնելու համար, այլ որպէսզի զիրենք... եղլէնտիրմիշ ընեմ։

Գիշե՛րը լուսցնելու համար յոյսերնին իմ վրաս էին դրած։

—Ներեցէ՛ք, պատասխանեցի, բեմին վրայ ու լրագրին մէջ կը խնդացընեմ, բայց տակաւ ըսելու համար առաջուընէ տեսակ մը դեղահատ կայ, առնէ կը կլլեմ։

—Է՛, հիմա ալ կլլէ՛, ձայնեցին ամէնը մէկ՝ ըսածս... կլլելով։

—Բայց երէկ այդ դեղս հատաւ, դեղարաններն ալ հիմա գոց են, ուրեմն, մնաք բարո՛վ։

×

Այսօր ալ հինգ մաս հատկով ուրիշ խլէզի մը հանդիպեցայ, չեմ գիտեր մեր ո՛ր ազգ. վարժարանէն։

Բաւական ատեն չուրջս դարձաւ, երեսս նայեցաւ, խնդաց, քիչ մը անդին գնաց, նորէն դարձաւ քովս եկաւ, և վերջապէս որոշեց խօսիլ.

—Դուք միւչիւ Թօլայեա՛նն էք, հարցուց։

—Այո՛, պատասխանեցի, ես միւչիւ Թօլայեանն եմ։

—Հի՛, հի՛, հի՛, հի՛, ըրաւ խլէզը։

—Քու անունդ ի՛նչ է նայինք, հարցուցի իմ կարգիս։

—Իմ անունս Ցակարիկ է, պատասխանեց։

—Անունդ է Եկ... հի՛, հի՛, հի՛, հի՛։

Երկուշաբթի

Այսօր մեռելներուն օրն է, (անոր համար այս առտու երկինք քիչ մը... լալկան էր։)

Երբ ձեզի կ'ըսեմ թէ մեռելները մենէ աւելի բաղդաւոր են...։

Տեսէ՛ք, ես որ ողջ եմ, տարուան մէջ ինծի յատուկ օր մը չունիմ, մինչդեռ մեծ-հայրիկս, որ մեռած է, տարուան մէջ իրեն յատուկ քանի մը օր ունի։

Ասիկա անիրաւութիւն է, բայց ա՛ս է. մարդուս բաղդը... մեռնելէն ետքը կը բացուի կոր։

×

Կը թուի թէ հարուստները իրենց մեռելներուն վրայ աղօթելու պէտքը չեն զգար, որովհետեւ այսօր՝ գերեզմանատան մէջ չտեսայ հարուստ մը, որ իր մեռած ազգականներէն մէկուն գերեզմանը օրհնել տար։

Հարուստ մեռելները աղօթքի պէտք ունենալու չեն, քանի որ անոնք՝ Սըրբազանին դամբանականէն ետք չիտա՛կ Արքայութիւն կ'երթան՝ ճեպընթաց կառախումբով։

×

Բայց, եթէ կը կարծէք թէ գերեզմանատան գացողներուն բոլորը հոն կ'երթան՝ ի յարգա՛նս իրենց մեռելներուն...

Մարդիկը հոն կ'այցելեն՝ ինչպէս պիտի երթային Թաքսիմի պարտէզը, պտըտելու, օդ առնելու, սիկառ խմելու, կնիկ աղջիկ տեսնելու, արդուզարդ ցուցադրելու, սիրաբանութիւն ընելու, և... պասադա !

Աղօթե՞լ... միայն այս բանն է որ մարդոց խելապատակին անկիւնէն չանցնիր։

Աղօթողներ ալ կան սակայն. — պառաւ կինե՛րը։

Աղօթելը չիքութեան հակառակ բան մըն է ալ, և գուցէ մեծ-մայրիկիս մալագոֆ չրջազգեստին չափ՝ էսքիտ։

Հիմակուան երիտասարդները իրենց ծերութեան կը սպասեն կոր... կարգաւելու և աղօթելու համար։

... Այսօր գերեզմանոցին մէջ պառաւ կին մը տեսայ, որ իր երկանը հողակոյտին վրայ կեցած՝ աչքերէն ամբողջ... ովկէանոս մը կը թափէր։

—Ախ, կը հեկեկէր, իմ անուչ՛կ երիկս, տա՛ն պաշխա պիչիմ մարդ էիր... նայեցէ՛ք, անոր գերեզմանին վրայ բուսած խոտն ալ պաշխա պիչիմ խոտ է։

Կը տեսնէ՞ք աշխարհքը. խեղճ կինը այս խօսքը ինծի կ'ըսէր՝ զիս յուզելու համար, և ես նոյն խօսքը կը կրկնեմ... ձեզի խնդացնելու համար։

Երեքշաբթի

Մեր վարժապետները և վարժուհիները (1000րդ ապացուցութիւն) չատ Ֆէնէր-սիեֆ մարդիկ են։

Անցած չաբթու՝ իրենց բոլոր աշակերտները և ուհիները ժամ տարեր են հաղորդել տալու, և ամէնէն առաջ անոնց բարի օրինակ հանդիսանալու համար՝ իրենք... չեն հաղորդուեր։

Զարմացած աշակերտներէն մէկը հարցուցեր է իր ուսուցչին.

—Բայց, միւսի՛ւ, դուք ինչո՞ւ չհաղորդուեցաք։

—Ատիկա քու գիտնալիք բանդ չէ, պատասխաներ է ուսուցիչը։

Իրաւ ալ, ասիկա աշակերտին գիտնալիք բանը չէ, այլ... Աստուծոյ գիտնալիք բանն է։

Միայն, եթէ կ'ուզէք հասկնալ, աշխարհ թերս է դարձեր. հիմա պզտիկները կը հաղորդուին և մեծերը ո՛չ։

Բայց, ի՞նչ մեղք կ'ուզէք որ ունենայ վարժապետ մը, որ արքայութեան անչարժ կալուածներէն մէկն է, քանի որ մեռնելէն ետքը քաշելիք տանջանքները մեռնելէն առաջ կը քաշէ երկրիս երեսը, իր posthume երանութեանը համար հարկ եղած կանխավճարը տալով։

Վարժապետ մը, ամէն ամսագլխուն, իր գործած ու նոյն իսկ... չըգործած մեղքերուն քաւութիւնը կը քաշէ տղէն։

Ամէն պարագայի մէջ, ո՛րչափ ալ անմեղ ըլլան վարժապետները, պէտք էր որ նորէն հաղորդ մը առնէին, որպէսզի տեղի չտային իրենց աշակերտներուն ըսելու.

—Սո՛, գիտէ՞ս, մեր միւսիւն չհաղորդուեցաւ։

Ու որովհետեւ միւսիւն ամէ՛ն բան գիտէ —ըստ աշակերտին միամիտ խելքին— հարկաւ բան մը գիտէր որ չհաղորդուեցաւ։

Կը տեսնէ՞ք թէ աննշան արարք մը ի՛նչ ծանր հետեւանքներ կրնայ ունենալ պզտիկներու բարոյականին վրայ։

Արդ կ'առաջարկեմ պատկառելի հոգաբարձութիւններու, որ իբր պատիժ մը թերացող ուսուցիչներուն, Ապրիլ ամսականին... կէսը զեղչեն, որով իրենց ալ դիւրութիւն մը կ'ըլլայ։

Գալ տարուան համար ալ կը խոստանամ նմանօրինակ պատիժ մը սահմանել, առ ի դիւրութիւն ազգ. վարժարաններու պիւտճէին։

Ց. Գ. — Կը փութամ աւելցնել թէ ըսածս կատակ էր, որովհետեւ երբէք չեմ փափաքիր որ՝ ազգային մանկըտայն դաստիարակները... յանկարծամահ ըլլան։

Չորեքշաբթի

Այսօր, Տօքթ. Վալանթէն Նոլբաշի (Բարիզի բժշկ. կաճառէն եւ բժիշկ Գարսի դեսպանատան) հանդիպեցայ, և բարեւելու համար զգուշացայ ձեռքը թօթուել, որպէսզի մի՛ գուցէ ձեռքին վրայ գտնուած քանի մը միլիոն միքրոպներէն մէկ քանի միլիոնը գողնամ, որով վաղը առտու հաւանականօրէն կը կարդայիք Մանզումէի Ներքին Լուրերու բաժնին մէջ։

«ԿԱՐԵՒՈՐ ԳՈՂՈՒԹԻՒՆ ՄԸ. — Մեր համակրելի աշխատակից Կավռօշ՝ երէկ իրիկուան քանի մը միլիոն գողցաւ Տօքթ. Նոլբաշի թաթիկէն։ Մեր աշխատակիցը անմիջապէս ձերբակալուեցաւ։ Բայց յետ քննութեան, հասկցուեցաւ թէ՝ գողցածը քանի մը միլիոն... միքրոպ է եղեր։ Մեր աշխատակիցը ազատ արձակուեցաւ։»

Միայն համակրելի Տօքթորը սխալ բան մը ըրաւ, զոր երբէք չպիտի ներեմ։

Քանի որ միտքը դրած էր այս տեսակ յօդուած մը գրել, պէտք էր զայն հրատարակէր Զատիկէն առաջ, որովհետեւ Զատիկը՝ Քրիստոսի յարութեան տօնը ըլլալէ աւելի, ձեռքի սեղմումներու տօնն է։

Ճամբան, ամէն դիմացս ելլող՝ ձեռքը ափիս մէջ դրաւ, ըսելու համար օրուան յաւիտենական յանկերգը.

—Քրիստոս յարեաւ ի մեռելոց։

Իմ հաշւոյս, եթէ ամէն մէկ ձեռքը սեղմած մարդէս մէկ միլիոն միքրոպ առած ըլլամ, այսօր կրնամ միքրոպի վաճառականութեան ձեռնարկել, քանի որ մօտաւորապէս ձեռքիս մէջ այսօր երկու հարիւր միլիոն միքրոպի դրամագլուխ ունիմ։

Բայց, կ'երեւի թէ Տօքթորը ղասդ ունի եղեր մեզի, քանի որ ձեռքի սեղմումներու վնասակարութիւնը յայտնեց՝ Զատիկէն չորս օր ետքը, երբ ամէն մարդ՝ ամէ՛ն մարդու ձեռքը սեղմած լմնցած էր արդէն։

×

Ա՛հ, ա՛ս միքրոպները, որոնք մարդուս ամէն կողմերը կը մանեն անամօթօրէն։

Աշխարհ ո՛րչափ երջանիկ պիտի ըլլար, եթէ այդ անիծած միքրոպները գոյութիւն չունենային։

Կը ճանչնամ մանաւանդ կիներ, որոնք անհունօրէն երջանիկ պիտի համարուէին, որովհետեւ հիմա իրենց էրիկները զիրենք բնա՛ւ չեն համբուրեր... միքրոպներէն վախնալով։

(Ու իբր թէ բաւական չըլլային բնութեան մեզի պարգեւած միքրոպները, մէյ մըն ալ անոնց վրայ աւելցած են... մարդ-միքրոպներ։)

Միքրոպի դարուն մէջ ենք։

Աստուած վկա՛յ, մինչեւ այս տարու, միտքէս անկիւնէն իսկ չէր անցներ թէ ձեռքիս մորթին մէկ քառակուսի սանդիմեթրին մէջ 80000 հատէ աւելի միքրոպ կ'ապրին։

Ու, չիտակը այս բանը ինծի սորվեցուցած ըլլալուն համար բնաւ երախտապարտ չեմ Տօքթ. Նոլբաշի, որովհետեւ ասկէ ետքը ամէն վայրկեան ձեռքս պիտի նայիմ՝ անոր վրայ պտըտող միքրոպներու բնակչութիւնը տեսնելու համար։

Բայց, ինչպէս միեւնոյն ատեն չհպարտանալ նաեւ, երբ խորհիմ թէ մինչ ամբողջ Լոնտոնի մէջ, հինգ-վեց միլիոն բնակիչ կայ միայն, իմ մէկ ափիս մէջ... մէկ միլիառ միքրոպ կը գտնուի։

×

Ամէն բան աղէ՛կ, սակայն, ո՛ սիրելի Տօքթ. Նոլբաշ, ձեռքի սեղմումի դէմ ըրած բարոյախօսութիւնդ բնաւ գործիս չեկաւ։

Մտածէ՛լ թէ չպիտի կրնամ գեղանի տիկնոջ մը կամ չնորհազեղ օրիորդի մը թաւչեայ թաթիկները սեղմելու գերագոյն երանութիւնը վայելել, մի՛ միայն անոր համար որ մեր ձեռքերուն մէջ միքրոպ կայ, չատ ապուշ բան մը պիտի ըլլար։

Տիկի՛ն, աշխարհիս բոլոր միքրոպները կրնան մաղով կաղուած ըլլալ ձեր փափկասուն թաթիկին մէջ, բայց, վստահ եղէ՛ք, ես նորէն ձեռքի խորհրդաւոր սեղմումի մը մէջ պիտի դնեմ իմ սրտիս հրացումին ամբողջ անկեղծ հաւատքը, որով միշտ ձերդ՝ խոնարհ ծառայ։

Մեր նախահայրերը՝ Աբրահամ, Իսահակ ու Մաթուսաղա, ապահովաբար միտքերնէն անգամ չէին անցըներ թէ իրենց ձեռքին մէջ միքրոպներու բանակ մը կը բնակի, և եթէ անոնք ա՛յնչափ չատ ապրեցան, թերեւս ասոր պատճառը այն էր որ... իրարու ձեռք չէին սեղմեր։

Ուրեմն, ահա՛ գտանք վերջապէս երկարակեցութեան գաղտնիքը և ասկէ ետքը պիտի կրնանք քանի մը հարիւր տարի ապրիլ, եթէ ուզենք։

Միայն՝ ձեռքի սեղմումներու հակառողջապահական ըլլալուն գաղափարը ամէնուն մտքին մէջ տպաւորելու համար, կը յանձնարարեմ թէ՝ ինտոր որ թատրոններու մէջ թուղթեր փակցուած են յայտարարող թէ՝ ծխելը արգիլուած է, նոյնպէս պէտք է աֆիշներ կախել իւրաքանչիւր անհատի կռնակը, սա՛պէս. —

ՁԵՌՔՍ ՄԻ՛ ԹՕԹՈՒԷՔ
ԵԹԷ Կ'ՈՒԶԷՔ ՈՐ ՇԱՏ ԱՊՐԻՄ

Հինգշաբթի

Սիրելի բարեկամս Սուրէն (վարժապետ) ըսաւ ինծի.

—Հարկաւ պիտի գա՞ս։

—Հարկա՛ւ, պատասխանեցի, բայց ո՞ւր։

—Ջանը՛մ, մե՛ր հանդէսին։

Ու այսօր գացի իրենց հանդէսին, որ վարժապետներու և աշակերտներու հանդէս մը ըլլալէ աւելի... ճառերու հանդէս մըն էր, ա՛յնչափ չատ ճառ կարդացուեցաւ։

Կը թուի թէ մեր վարժարանները ճարտասաններ պատրաստելու վսեմ նպատակով առաջնորդուած՝ դեռ նոր քալել սորված տղեկներու ալ ճարտասանութիւն կը սորվեցնեն կոր. (ո՛ յառաջդիմութիւն։)

Ու եթէ հիմա մարմինս սղմէք, փոխանակ անկէ ճարպ դուրս ելլելու... ճառ պիտի ելլէ դուրս։

Երեւակայեցէ՛ք պզտիկ լաճեր, որոնք կը ջանան խո՜ր խո՜ր բառեր արտասանել՝ ապացուցանելու համար թէ իրենք ի՛նչ նոր նոր բաներ սորված են, և իրենց ըսելիք բառին մէջէն չեն կրնար դուրս ելլել, գետնին տակը անցընել տալով, վարժապետները աւելի... ներկաները։

Ու արտասանուած ա՛յնչափ ճառերէն, միայն սա՛ եզրակացութեան կըրցանք հանգիլ թէ՝ մեր վարժարաններուն մէջ, մեր տղաքը չատ մը ութիւններ կը սորվին, բացի պարզ... ընթերցանութենէ։

Կային որ՝ ճառերնին արտասանեցին՝ չարական կարդալու պէս, և ես սպասեցի որ եղանակաւորեալ «Ալէլուիա՛, ողջի» մըն ալ աւելցնեն։

Ուրիշներ, որոնք ճառերնին արտասանեցին ներկաներուն հետ կռուելու պէս. ուրիշներ, որոնք մեր աջեւ վարժութիւն ըրին իրենց ճառը հեգել. ուրիշներ, որոնք փորի ցաւէ բռնուածի պէս արտասանեցին իրենց համբաւաւոր ճառը։

Ի՛նչ, մի՞թէ դիւրին բան կը կարծէք ապագայի համար Դեմոսթենէսի ու Կիկերոնի յաջորդներ պատրաստելը։

Նորէն ամէնէն ներկայանալին էր՝ Էսաեան վարժարանի նազելի ու չընորհագեղ օրիորդներէն մէկուն կարդացածը, զոր կրցանք մտիկ ընել իրական հաճոյքով մը և առանց... չիկնելու։

Սակայն, ճառերուն ամէնէն գեղեցիկն ու հրապուրիչն էր Սամաթիոյ վարժարանին կողմէ արտասանուած ճառը որ... չարտասանուեցաւ։

Մենք ճառերէ յափրացած ժողովուրդ մըն ենք, և լաւագոյն չպիտի ըլլա՞ր միթէ՝ փոխանակ քանի մը երկոտասնեակ ճառ կարդացնելու մեր աշակերտներուն, քանի մը խօսքով գոհանալ։

Բայց, ասիկա անկարելի պիտի ըլլայ մինչեւ ա՛ն օրը, ուր ամէն մէկ խօսքէ... մասնաւոր վճարք մը չառնուի։

Մեր վարժապետները, մի միայն խօսքով սնած ու խօսքով վարժուած մարդիկ, փոխանակ արդիւնքի... խօ՛սք կը հրամցնեն կոր մեզի։

Հանդէսէն ետքը չաքար բաժնուեցաւ աշակերտներուն։

Դիտողութիւն. — Բայց, կարելի չէ՞ր արդեօք բաժնել չաքար մը, որ գոնէ կարենար... ուտուիլ։

Ուրբաթ

Գիտէի՞ք. —

Աթոռը, որուն վրայ կը նստիմ, սիրտ մը ունի։

Սեղանը, որուն առջեւ կը գրեմ, փափուկ սիրտ մը կը կրէ։

Գրիչս՝ ձեր կարծածին չափ անսիրտ չէ, քանի որ ան ալ սիրտ մը ունի, որ կը բաբախէ։

Մելանիս սիրտը չատ զգայուն է։

Թուղթս տխուր սիրտ մը ունի։

Մատիտիս սիրտը զուարթ է։

Թիկնաթոռը սրտառուչ սիրտ մը ունի։

Վերջապէս, բոլոր իրերը... սիրտ մը ունին, թէեւ մինչեւ հիմա կը կարծէինք թէ՝ միայն Ուփիմէ Օսէան... «Սիրտ» մը ունէր։

Չէ՞ք հաւատար։

Հարցուցէ՛ք Միքայէլ Շամտանճեանին, որ հարկաւ բան մը գիտէ՝ գրելու համար... Իւէօռ սիւրօր։

×

Երանի՜ այն վարժապետներուն, որոնք Գ. Բաւնէկիի ծննդավայրը վարժապետութիւն կ'ընեն, որովհետեւ մեծանուն բարերարը այս անգամ ալ ապահովեր է ծերուկ վարժապետներու ապագան՝ հանգստեան թոչակ մը յատկացնելով անոնց։

Բայց մեր վարժապետները այդ վարժապետներէն նախանձելիք կէտ մը չունին կարծեմ, քանի որ անոնք ալ ունին իրենց Օգնութեան Սնտուկը, որ սակայն քիչ անգամ... կ'օգնէ։

Շաբաթ

Սպառած ապրանքներ. —

Կառապան մը, որ քաղաքավար ըլլայ։

Վարժուհի մը որ իր բնական ձայնովը ու առանց ծեքծեքումի խօսի։

Գրագիր մը, որ նոր զգեստ մը առած օրը նոր կօշիկ մըն ալ կարենայ գնել։

Գրավաճառ մը, որ իր բոլոր ապառիկները գանձէ։

Բաժանորդ մը, որ երկու տարուան բաժանորդագինը մէկ վճարէ։

Մուրացկան մը, որ երբ քենէ տասնոց մը չառնէ, ետեւէդ չհայհոյէ։

Վաճառականի պաշտօնեայ մը, որ չկարծէ թէ՝ պաթրօնը իր չնորհիւ կ'ապրի կոր։

Դերասան մը, որ ինքզինքին հաւնած չըլլայ և չաբաթը անգամ մը ընկերներուն հետ չկռուի։

Դերասանուհի մը, որ ինքզինքը Սառա Պեռնառ մը չհամարի։

Դերձակ մը, որ բնաւ մէկէ մը պահանջք չունենայ։

Կին մը, որ չուզէ հասկնալ թէ ամուսինը ի՛նչ կը չահի։

Ոսկերչի աշկերտ մը, որ սրամիտ չըլլայ և զաւեշտագիր մը, որ սրամիտ ըլլայ։

Գրագէտ մը, որ կեանքին մէջ երբէք բանագողութիւն ըրած չըլլայ։

Կին մը, որ իր տգեղութիւնը խոստովանի, և հարուստ մը, որ «Փառք Աստուծոյ» ըսէ։

Դերասան մը որ աշխարհիս երեսը բնա՛ւ պարտք չունենայ։

Միքայէլ Շամտանճեանէն յօդուած մը, որ... հանելուկի չնմանի։

Սպասաւոր մը, որ դռներու ետեւէն մտիկ չընէ։

Վարժապետ մը, որուն սեւ բըլտէնկօթը կանաչի չդառնէ։

Կարգուած մարդ մը, որ ամուսնութենէ տասը տարի վերջ՝ «Աղէկ որ կարգուեցայ» ըսէ։

Հայ ընթերցող մը որ կարդայ... Արոսթոլոս Մելաքըրինոսի յօդուածը։

Մարդ մը որ չհիանայ Զիֆթէ-Սարաֆին... պեխերուն։

Աղջիկ մը, որ չուզէ երկայն չըջազգեստ հագնիլ, և աղուոր գուլպաներ հագած կին մը, որ իր գուլպաները չցուցնէ։

Սափրիչ մը որ չատախօս չըլլայ։

Բժիշկ մը, որ հիւանդութիւնդ գուչակէ, և բարեկամ մը որ էքրէքդ հասկնայ։

Եկեղեցական մը, որ իր բոլոր ըսածներուն հաւատայ և ուսուցիչ մը, որ իր սորվեցուցածները հիմնովին գիտնայ։

Ձայն չունեցող երգչուհի մը, որ... սրունքներովը չերգէ։

Իզմիրցի մը՝ որ Կարապետ Սաւփանեանը Հայ գրականութեան Աստուածը չդաւանի։

Գօլանճեանէն տասնաւոր մը, ուրկէ ինք բան մը հասկնայ։

Բեռնակիր մը, որ տունէդ ելած օրդ, կարասիներդ փոխադրելու համար, իբր վարձք, տունիդ ճկօճկըն ալ չպահանջէ։

Խնաւթչան մը որ ամէնէն առաջ իր բարեկամները չխաբէ։

Թատերասէր մը, որ ձրի թատրոն երթալու համար հոգի չտայ։

Նիհար կնիկ մը որ բամպակէ բարձի չնմանի։

Վերջապէս —որովհետեւ այս չարքը չի վերջանար— Կավռօշէն յօդուած մը, որ ծայրէ ծայր կատակ չըլլայ։

ԿԱՎՌՕՇ

ՄԱՆԶՈՒՄԷԻ ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹԵԱՆՑ ԲԱԺԻՆԸ

ՀԱՐՍԱՆԻՔ

Այս կիրակի, Ապրիլ 24, ժամը 8ին Ղալաթիոյ Հայ-Լուսաւորչականաց Ս. Փրկիչ եկեղեցին մէջ տեղի պիտի ունենայ պսակադրութեան հանդէսը սեղանաւոր Տիար Եդիա Օ. Հալէպլեանի Օր. Թագուհի Հալաճեանի հետ։ Ընդունելութիւնները պիտի կատարուին եկեղեցիին Խորհրդարանը։

×

ԿՆՈՒՆՔ

ԳՐԻԳՈՐ-ԶԱՐԵՀ, որդի Ստեփան էֆ. Զաւուչեանի։ Մկրտութիւնը տեղի ունեցաւ Պէչիքթաչի Ս. Աստուածածին եկեղեցիին մէջ, Ապրիլ 10ին կիրակի օր, կնքահայրութեամբ Սարգիս էֆ. Պօյաճեանի։

×

Հինգշաբթի առաւօտ Գումգափու Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցւոյն մէջ տեղի ունեցաւ Միքայէլ էֆ. Խըրըմեանի նորածին որդւոյն մկրտութեան Ս. Խորհուրդը։ Կոչուեցաւ ԿԱՐԱՊԵՏ։ Կնքահայրն էր նոյն եկեղեցւոյ աւագերէց Տ. Կարապետ Ա. քհ. Սեթեան։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ

(1905 22 Ապրիլ Ուրբաթ)

ՑՈՐԵՆ

Ճերմակ Առաջին օխան	$38^{1}/_{2}$-$38^{3}/_{4}$	փարա
» երկրորդ »	$37^{1}/_{2}$-38	»
Մախլիւթ »	34-$35^{1}/_{2}$	»
Զավտարլը »	31-32	»
Սէրթ առաջին, օխան	$36^{1}/_{2}$-37	փր.
» միջին տեսակ	$34^{1}/_{2}$-$35^{1}/_{2}$	»

Այսօր ժամանեց 10 վակօն ցորեն Անատօլ։

ԱԼԻՒՐ

Տեղական ջըրմա Ա. պարկը	71-72	ղչ.
» » Բ. »	67-69	»

ԹԵՓ

Օխան 18 -$18^{1}/_{2}$ փարա։

ԳԱՐԻ

Քէօստէնճէ 13—$13^{1}/_{4}$ ղրչ. գրիւէ

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՑՍԷՐԵԱՆ